

nr. 2 (138)

Anul VII
11 Ianuarie 1958

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTA SOCIAL-POLITICĂ
LITERAR-ARTISTICĂ

Dr. PETRU GROZA

La 7 ianuarie 1958, ora 5 dimineața, în urma unei boli îndelungate și grele, a încetat din viață eminentul om politic și de stat, fiu devotat al poporului român, tovarășul nostru iubit, doctorul Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

Dr. Petru Groza și-a închinat viața luptei pentru înflorirea și propășirea țării, pentru progresul material și cultural al poporului, pentru prietenie și pace între popoare.

Dragostea de patrie și năzuința de dreptate socială l-au făcut să se alăture din toată inima, acum aproape 25 ani, luptei conduse de Partidul Comunist Român pentru eliberarea și independența țării, pentru construirea unei Românie noi, socialiste, fiind conștient că numai astfel poate sluji cu adevărat interesele poporului.

Născut la 7 decembrie 1884, în comuna Băcia, regiunea Hunedoara, Petru Groza a urmat cursurile liceului din Orăștie, după care a continuat studiile la Budapesta, Berlin, Leipzig, luându-și doctoratul în științe juridice.

Încă din vremea studenției el s-a manifestat pe tărâm politic ca luptător împotriva asupririi naționale, pentru egalitatea în drepturi între națiuni, pentru eliberarea Ardealului de sub dominația imperiului austro-ungar.

Petru Groza a fost deputat în Adunarea Constituantă din 1918.

Între 1920—1927 el a fost ales de cinci ori deputat în Parlamentul român, iar de două ori a ocupat funcția de ministru. Dându-și seama de caracterul reacționar, anti-popular și fățarnic al partidelor burgheze, Petru Groza s-a ridicat împotriva politicii acestor partide și s-a consacrat cauzei poporului. Întemeietor și organizator al Frontului Plugarilor, el a înțeles că ridicarea nivelului de viață și de cultură al țărănimii și al întregului popor poate fi obținută numai prin făurirea alianței de luptă a clasei muncitoare și țărănimii sub conducerea clasei muncitoare.

În fruntea Frontului Plugarilor, Petru Groza a răspuns chemării Partidului Comunist Român de unire a forțelor democratice și a militat pentru înfăptuirea frontului popular împotriva fascismului și înfeudării țării Germaniei hitleriste, împotriva războiului antisovietic, pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și trecerea României în coaliția antihitleristă. Pentru această activitate el a fost persecutat și, în 1943, arestat de organele represive ale statului burghezo-moșieresc.

După 23 August 1944, dr. Petru Groza s-a aflat în primele rânduri ale forțelor democratice, împotriva reacțiunii, pentru democratizarea țării. În urma luptei duse de masele populare conduse de Partidul Comunist Român pentru instaurarea regimului democrat-popular, la 6 martie 1945 dr. Petru Groza a devenit președintele primului guvern democratic din istoria țării. Timp de 7 ani în această calitate, a muncit pentru înfăptuirea politicii partidului, de transformări democratice revoluționare, de refacere și dezvoltare a economiei țării, de construire a socialismului.

La 2 iunie 1952, dr. Petru Groza a fost ales președ al Prezidiului Marii Adunări Naționale, funcție pe care îndeplinit-o cu cinste și cu spirit de înaltă răspundere până la sfârșitul vieții sale. Dr. Petru Groza și-a închinat întreaga sa energie cauzei construcției socialiste, ca singurul drum care poate asigura poporului nostru viitorul luminos și fericit. El a sprijinit politica Partidului Muncitoresc Român în problema națională și a militat pentru realizarea ei, pentru egalitatea în drepturi și frăția dintre poporul român și minoritățile naționale.

Prieten sincer și devotat al Uniunii Sovietice, dr. Petru Groza a militat cu pasiune pentru stringerea legăturilor de frățestă între poporul român și popoarele sovietice, vădită în aceasta o cheazășie a dezvoltării economice și culturale a țării, a ridicării bunei stări a poporului, a solidării independenței și suveranității noastre naționale. Mândru că țara sa face parte din invincibilul lagăr socialist, cea mai puternică forță în slujba păcii și progresului social, dr. Petru Groza a contribuit la întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, în fruntea cu Uniunea Sovietică, la consolidarea relațiilor de prietenie frățească între aceste țări.

Adversar neîmpăcat al planurilor imperialiste de război a popoarelor, de amestec în treburile interne ale țărilor, de pregătire a unui nou război, Petru Groza și-a dobândit merite de seamă în realizarea politicii Partidului Muncitoresc Român și a guvernului Republicii Populare Române pentru pace și colaborare internațională, de coexistență pașnică între toate statele, indiferent de regimul lor politic și social. Prin munca sa neobosită pentru ridicarea prestigiului țării noastre și afirmarea Republicii Populare Române pe plan internațional ca forță activă în lupta pentru pace, dr. Petru Groza a dobândit stima omenirii iubitoare de pace.

Petru Groza a desfășurat o largă activitate publică în slujba ideii nobile a păcii și prieteniei dintre popoare și a progresului social. Figură luminoasă de intelectual om politic înaintat, el a înțeles rolul istoric al clasei muncitoare, ca principala forță socială a propășirii țării și s-a alăturat, servind cu abnegație poporul român.

Pătruns de sentimentul demnității naționale, el a avut încredere neclintită în forța creatoare a poporului român liber și stăpân pe soarta sa.

Încetarea din viață a tovarășului Petru Groza este o pierdere grea și dureroasă pentru poporul român și pentru toate naționalitățile conlocuitoare din Republica Populară Română.

Să cinstim memoria sa prin unirea tot mai strânsă a oamenilor muncii în jurul Partidului Muncitoresc Român și guvernului țării, prin mobilizarea tuturor forțelor pentru opera de construire a socialismului și de apărare a țării și de realizare a mărețelor idealuri pentru care a muncit și luptat neuitatul nostru tovarăș Petru Groza.

Amintirea lui Petru Groza va rămâne veșnic viată în inima și conștiința oamenilor muncii din patria noastră.

**Prezidiul Marii Adunări
Naționale a Republicii
Populare Române**

**Comitetul Central al
Partidului Muncitoresc
Român**

**Consiliul de Miniștri
al Republicii Populare
Române**

Tovarășul dr. Petru Groza pe catafalcul.

Ca și ceilalți oameni ai muncii din întreaga țară, textileștii de la uzinele „7 Noiembrie” au cinstit memoria tovarășului dr. Petru Groza în cadrul unui miting de doliu. În stânga: muncitorii uzinelor se îndreaptă spre sala în care s-a ținut mitingul. Sus: un colț al sălii în timpul mitingului de doliu.

Gardă de onoare la catafalcul tovarășului dr. Petru Groza. De la stînga la dreapta, tovarășii: Gh. Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Nicolae Ceaușescu, Constantin Pîrvulescu, Leontin Sălăjan.

sfrîșite coloane de cetățeni se îndreaptă spre Palatul Republicii pentru a aduce un ultim omagiu tovarășului dr. Petru Groza. →

Cetățeni!

Să întâmpinăm cu noi succese în muncă ziua de 2 martie, când ne vom prezenta în fața urnelor pentru a alege deputații în sfaturile populare!

ZILE PREGĂTITOARE

tărani care făceau cerc în jurul unui om, și-l ascultau cu atenție. Vorbeau despre discuțiile duse la ocolul silvic pentru niște material lemnos.

— E președintele? — întrebai la întâmplare.

— Nu.

— Secretarul sfatului?

— Cine să fie, deputatul nostru...

Mi se răspunsese cu o mindrie reținută. Chiar cu o imputare: cum de nu-l cunosc eu pe deputat?

Am înțeles în clipa aceea mai bine câtă importanță dau alegătorii deputatului lor, ce prestigiu are și câtă încredere i se acordă

Azi nimănui nu-i este indiferent cine se ocupă de treburile lui obștești. La viața politică participă nu sute, ci milioane de cetățeni.

Și acest lucru se verifică din nou în aceste zile, când întreaga țară se pregătește pentru alegerile de deputați în sfaturile populare regionale, raionale, orașenești și comunale. În fabrici, instituții și în sate se desfășoară în fiecare zi adunări de constituire a consiliilor F.D.P. Se lucrează febril la delimitarea circumscripțiilor electorale. Nu numai în cadrul unor ședințe, dar chiar și în convorbiri personale cetățenii se interesează de toate problemele acestor alegeri, nimănui nefiindu-i indiferent cine îi va reprezenta interesele.

De la ultimele alegeri de deputați, rolul sfaturilor populare a crescut considerabil. Rezoluția Plenarei C.C. al P.M.R. din 27-29 decembrie 1956 a trasat sarcini care au dus la lărgirea atribuțiilor sfaturilor populare. În subordonarea acestora au trecut numeroase unități industriale, culturale, sanitare etc. Beneficiile întreprinderilor comunale și o parte din beneficiile întreprinderilor și organizațiilor comerciale au stat la dispoziția sfaturilor populare. Ba mai mult, întreprinderile industriale de ordin republican au vărsat în bugetele locale o cotă de 50 la sută din beneficiile realizate peste plan.

În acest fel au stat la dispoziția sfaturilor populare, sume de multe zeci de milioane care au ajutat la gospodărirea din ce în ce mai bună a orașelor și comunelor.

Alegerile de deputați în sfaturile populare vor scoate la lumină noi potenze creatoare. Și ea totdeauna, cei mai buni, cei mai cinstiți și mai gospodari, vor fi chemați de către cetățeni să le reprezinte interesele.

Sfaturile populare se compun din deputați aleși pe timp de doi ani de către oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, din regiunea, raionul, orașul și comuna respectivă.

(Din art. 52 al Constituției R. P. R.)

Alegerile de deputați se fac prin vot universal. Toți oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, care au împlinit vârsta de 18 ani, fără deosebire de rasă sau naționalitate, sex, religie, grad de cultură, profesiune sau durata domiciliului, au dreptul de a lua parte la alegerea deputaților, cu excepția alienaților, a persoanelor condamnate prin hotărâre judecătorească la pierderea dreptului electoral și a celor declarați nedemni prin lege.

(Din art. 94 al Constituției R. P. R.)

Duminică de iarnă. Poposim într-un sătuc de munte de prin părțile Someșului Mare. Era spre ora prinzului. Ca în orice zi de odihnă, forțată pe ulițele satului. Atenția mi-a fost atrasă însă de un grup mare de

— Nu. După felul cum vorbea și explica celor adunați în jurul său, îmi făcea impresia că omul dirijează într-un fel destinele comunei.

— Ei, dar cine-i? — insistai curios.

Să fii deputat, chiar și într-o comună mititică, ce sarcină de cinste! Toți ochii te privesc, toate inimile te ascultă! De la tine cetățeanul așteaptă un răspuns cumpănit și înțelept, la tine vine să se plângă, ori să-ți ceară un sfat.

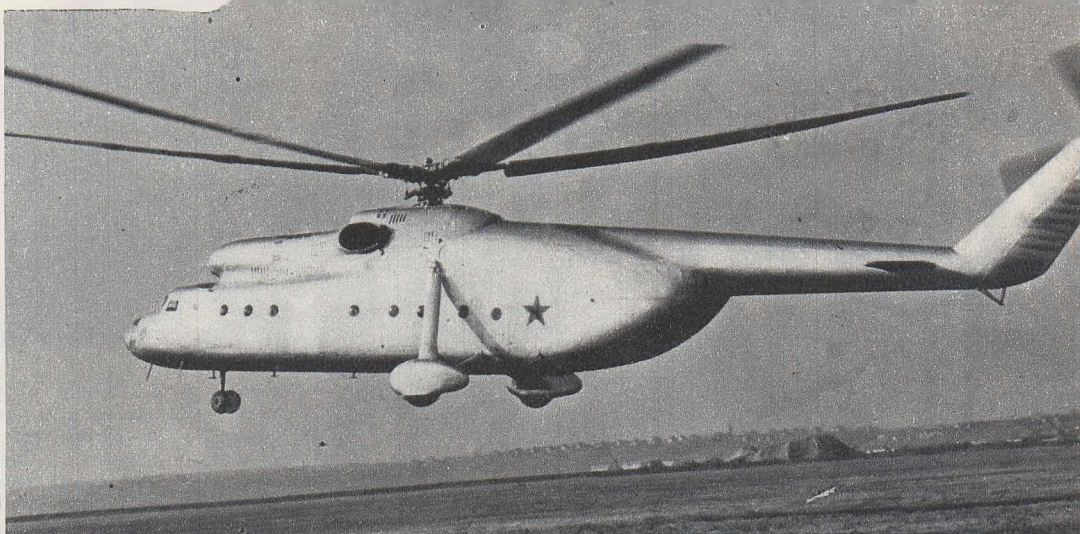
Consiliul F. D. P. al raionului Alexandria, recent ales, și-a început activitatea. În fotografie: prima ședință de lucru.

LIBELULA MI-6

Dreapta: urlașul elicopter MI-6 în zbor

Jos: echipajul „Libelulei” (de la stînga spre dreapta), Feodor Novikov, inginer de bord, Rafail Kaprelian, comandantul navei, Gherman Alferov, pilot secund, și inginerul D. Majijki.

Încă o realizare a aviației sovietice! Încă un record mondial!

De data aceasta este vorba de elicopterul sovietic MI-6, pilotat de Rafail Kaprelian, care s-a înălțat la 2.432 metri, ducînd la bord o încărcătură de peste 12 tone.

El a depășit cu mult recordul anterior, stabilit de americanul R. Anderson care se ridicase cu un elicopter „S-56” (Sikorsky) la o înălțime de 2.000 metri, avînd la bord numai 6 tone și 10 kg.

MI-6, al cărui constructor principal este M. Mil, n-are egal în lume ca mărime și tonaj, fiind primul elicopter prevăzut cu două turboreactoare.

Acolo unde pînă în prezent aterizarea avioanelor era cu neputință, în regiunile aproape inaccesibile de munte sau în desigurile de nestrăbătut ale taigalei, urlașa libelulă va putea transporta tractoare, buldozere, screpere și alte mașini grele. MI 6 va putea lua de asemeni pe bord pînă la 80 de pasageri,

CARNET EXTERN

Respectul pentru opinia publică...

● Institutul american pentru sondarea opiniei publice — „Gallup” — a publicat de curînd rezultatele unei anchete întreprinse în S.U.A. cu tema „Care sînt azi preocupările americanilor?” Cel mai mare procentaj (29 la sută) l-au intrunit răspunsurile care se refereau la necesitatea menținerii păcii și la îmbunătățirea relațiilor cu U.R.S.S. Cele care preconizau intensificarea înarmării au intrunit doar 7 la sută.

La cîteva zile după publicarea rezultatelor anchetei, Casa Albă anunța intenția oficialităților americane de a spori cu 2 miliarde de dolari cheltuielile pentru înarmare. „La noi opinia publică este o forță întotdeauna luată în seamă”, declarase nu cu mult înainte secretarul Departamentului de Stat, dl John Foster Dulles. Referitor la rezultatul acestei anchete ce ar mai putea declara?

● „L'Express” — publicație pariziană burgheză — a efectuat o anchetă în rîndul tinerilor din Franța. Ancheta a fost inițiată de către „Institutul francez al opiniei publice”. Iată răspunsurile la întrebarea: „Ce vi se pare deosebit de nedrept în societatea de azi?”:

— Inegalitatea socială și reaua repartitie a bunurilor	35%
— Condițiile de existență ale păturii muncitoare (salariați sau agricultori)	23%
— Impozitele	5%
— Puterea banului	5%
— Situația bătrînilor și bolnavilor	3%
— Dificultățile de afirmare ale tinerilor	2%
— Diverse	13%
— Nu văd ce este nedrept	14%

Publicînd aceste rezultate „L'Express” arată că ele sînt „o adevărată radiografie a tineretului” și subliniază că „unii, consternați de rezultatele acestei radiografii, ajung la concluzia că tineretul francez este foarte bolnav...”

Cîteva rînduri mai sus „L'Express” asigură pe cititori că reproduce rezultatele anchetei „abținîndu-se în mod voit de la cel mai mic comentariu...”

Amicii

● „Punch” — publicație britanică de satiră și umor — a făcut să apară recent o caricatură înfățișînd momentul (ideal) al lansării noului satelit american. Racheta purtătoare zboară spre firmament, în timp ce o mulțime de inși, adunați la baza ei de lansare, aclamă în sfîrșit fericiți. În primul plan însă, un general arată îngrozit un globuleț cit o portocală, precizînd: — „Doamne, am uitat satelitul în buzunar...”

● „Paris Match” — săptămînalul francez de nuanță ultrareacționară — relatează o anecdotă care circulă, spune el, la New York: — Știți care e diferența dintre S.U.A. și Franța?

— ???
— Franța, cînd rămîne fără guvern, o știe...

(În momentul deschiderii la Paris a sesiunii consiliului N.A.T.O., anecdota a apărut și în cîteva ziare din Germania occidentală.)

Protocol...

Sosînd la Paris cu prilejul recentei sesiuni N.A.T.O., președintele Eisenhower s-a referit, încă de pe aeroport, la relațiile dintre țările alianței atlantice. El a declarat, între altele: „Mă gîndesc la marea deviză franceză: Libertate, Egalitate, Fraternitate; ea este azi la fel de bogată în sensuri ca și în primele zile de existență ale Republicii Franceze”.

Oficialitățile parisiene care-l întimpină au avut delicatețea de a nu reaminti înaltului oaspete — în legătură cu egalitatea — ultimele tentative americano-engeze de a lichida definitiv, cu scopul de a le moșteni, beneficiile franceze în Africa de Nord. Președintele, la rîndul său, n-a făcut — cu privire la libertate — nici o aluzie la reprimările singeroase exercitate în Algeria de către parașutiști care execută ordinele guvernului de la Paris.

În lumina preceptelor...

Presa italiană a remarcat cu un prilej că la marile uzine de automobile „Fiat” o parte însemnată din acțiuni aparține Vaticanului. S-a făcut imediat observația că vechea formulă biblică „fiat lux” ar trebui revizuită în sensul adoptării variantei: „Fiat” de lux.

Ce s-ar întîmpla?...

Ziarele britanice s-au ocupat de o intîmplare petrecută recent în largul coastei răsăritene a Americii. Vasul „South Carolina” a sczisat pazei de coastă de la Miami că a interceptat mesajul de S.O.S. al unui vapor... torpilat. Panică indescriptibilă, cercetări etc. Într-un tirziu s-au lămurit lucrurile. Mesajul era fals și aparținea uneia din unitățile flotei militare americane care făceau manevre în acea zonă.

Comentînd faptul, ziarul londonez „Daily Worker” se întreabă: — Care-i morala? Ea amintește — arată comentatorul — de avioanele americane care patrulează permanent încărcate cu bomba H și fac exerciții deasupra capetelor noastre. Oare ce s-ar întîmpla dacă unul dintre piloți ar intercepta un fals mesaj — potrivit căruia un avion american e atacat — și ar cădea în panică...?

L. SĂRĂȚEANU

Tainele răbdării

De 33 de ani Elena Vlădoianu învață mereu alte generații să scrie, să citească, să cunoască adevărul... Pentru aceste trei decenii de muncă dăruite școlii, statul a cinstit-o cu Medalia Muncii și cu titlul de învățător emerit.

În fiecare dimineață o mică gardă de onoare își întovărășește dăscălița spre clasă. Sînt aflite lucruri de povestit...

V-ați gândit vreodată ce înseamnă ca, zi de zi, câteva decenii de-a rîndul să fii prezent într-o clasă unde cel puțin patruzeci de capete mici, curioase, pline de tot soiul de idei năstrușnice, te scrutează cu atenția unui medic înainte de operație? V-ați gândit oare cîtă putere și cîtă detașare îți trebuie, pentru a-ți putea părăsi la ușa acestei clase, toate, dar absolut toate problemele tale personale?

Prima taină... „a răbdării”, am aflat-o de la un dascăl care de 33 de ani învață mereu alte generații să scrie, să citească, să știe cum și unde să-și astîmpere curiozitatea. „Știți, e începutul...” îmi spunea cu simplitate și modestie.

Intr-adevăr, e doar începutul! Vor urma alții, care vor desăvirși, vor cizela, sau uneori vor sfârșina cu nepricepere grosolană totul. S-ar părea că e puțin și, totuși, nenumărate lucruri la care ai ținut mult și se șterg adesea din minte, dar, fața celui care prima dată și-a ținut mina dolofană și stingace pe creion, nu o vei uita niciodată!

Treizeci și trei de ani de învățămînt înseamnă sute de copii cărora le-ai învățat nu numai numele și culoarea ochilor, ci și participarea la succesele, înfrîngerile, nedumeririle lor! Înseamnă sute de copii pe care i-ai certat, i-ai mîngîiat, i-ai învățat să cînte, să privească norii, să ridă cu moș Creangă, să citească pe hartă și să dorească mai mult decît orice să cunoască mai multe, tot mai multe...

Dar pentru aceasta, trebuie să cunoști și o a doua taină — a dragostei mereu tinere, încăpăținat de tinere. Și, mai ales, a treia: să crezi neobosit că ceea ce faci e frumos, e minunat de frumos. Că de-ar fi s-o iei de la capăt, te-ai face, desigur, tot dascăl și a treia oară tot... Că nici o altă profesie nu ți-ar putea da bucurii mai mari.

Nici tainele răbdării, nici ale dragostei, nici ale bucuriei, nu se dezvăluie cuiva dintr-o dată.

Cu trei decenii în urmă, o fetiță cu cozi lungi a pornit-o plină de îndrăzneala viselor pe ușa școlii și a nimerit într-un cătun al cărui simplu nume te speria... „Valea Rea”. Oamenii n-au vrut s-o găzduiască, directorul era posac și bețiv, iar școala... o încăpere necăjită, fără bănci, fără foc și fără scaun pentru învățător. Vă închipuiți că nici cărțile și nici zînele bune n-au putut-o ajuta...

În asemenea situații, ori fugi de îndată, dacă spaima și neîncrederea ți se cuibăresc în suflet, ori te încăpăținezi și te iei la trîntă cu toate. Cu statul și cu satul, cu directorul cel posac, cu clasa cea golașă...

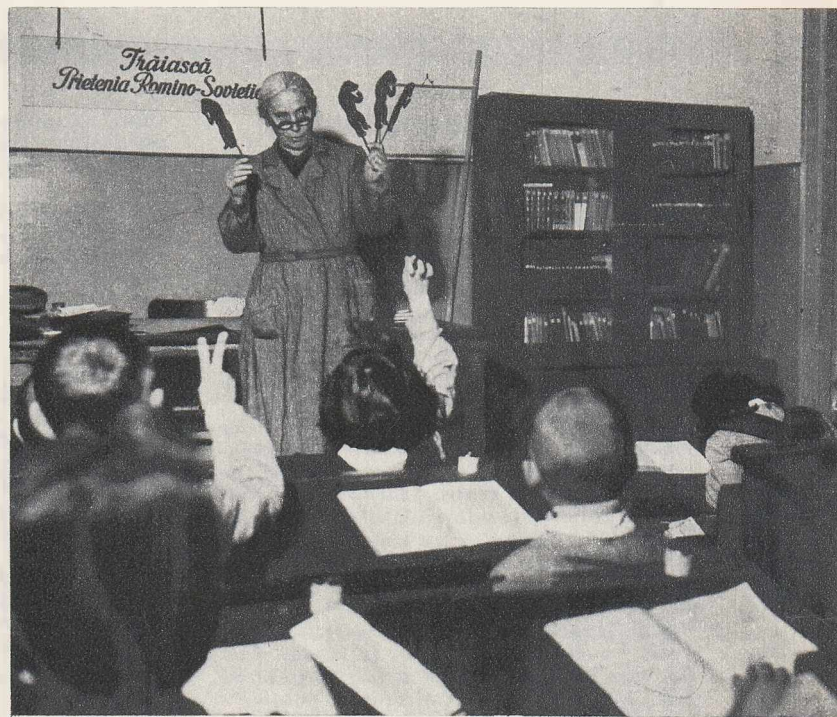
Elena Vlădoianu a rămas în Valea Rea. Se rușina numai la gîndul că ar putea da bir cu fugiții. Și copiii n-au avut prejudecățile bătrînilor; ei au îndrăgit de îndată pe fata cu cozile lungi, care știa să ridă, să spună povești și glume. Ce e vesel e îndrăgit repede!

Poți locui în Valea Rea și să fii analfabet din tată în fiu, poți fi oricît de neîncrezător cu domnișoarele venite de la oraș, dar cînd plozii încep să ți se descurce cu buchiile, cînd își spală mîinile și-și netezesc părul înainte de a se infățișa învățătoarei, atunci, fără să vrei, zîmbești mîndru sub mustață și... duci la școală un scaun. Că, de, nu sîntem nici noi...

Iar cînd „învățătoarea noastră” e mutată în altă comună, atunci „satul” e tare necăjit și pentru că nu poate face nimic s-o oprească (căci cine i-ar asculta pe cei din Valea Rea?), merge pe jos cîțiva kilometri, ca să-i ducă cu schimbul, domnișoarei cu cozi, lădița.

Ei, dar asta a fost demult; desigur că toți copiii de atunci au azi copii mari și, poate, uneori, ducîndu-i de mîna la școală, le povestesc și lor despre învățătoarea care acum 33 de ani a întors fața oamenilor din Valea Rea spre carte.

Sînt destui muncitori tineri la Atelierele Grivița (... sînt și studenți prin facultățile Capitalei) care atunci cînd aud că sirenele uzinelor anunță solemn dimineața, fără să vrea și fără să-și cheme amintirile, revăd clasa sărăcăcioasă în care au început să cunoască abecedarul și pe învățătoarea în poala căreia se îngheșuiau atunci cînd alte sirene sunau alarma. În clasă, miroseau ascuțit și înăbușitor a lemne ude și a bradolină; afară sirenele vesteau strident prăpădul, dar dacă o țineau măcar cu o mină pe doamna învățătoare, și-i auzeau vocea caldă și liniștită, purtîndu-i departe în lumea veselă a poveștilor, inimile mici nu se mai zbăteau incolțite de spaimă. Învățătoarea Vlădoianu nu și-a părăsit clasa nici cînd bombardarea...

Cine nu știe cît fac trei ursuleți și cu un ursuleț!?

mentele anglo-americane au distrus întreg cartierul și mica ei gospodărie a ajuns una cu pămîntul... Abia mai tirziu a plecat să învețe alți copii, în alte cartiere mărginașe ale orașului, și micilor locuitori din Grivița le-au părut străzile din jurul școlii și mai pustii...

Clopoțelul a sunat insistent și glumeț în toate sălile, s-a auzit în toate clasele. Culoarele au amuțit și și-au așternut, peste luciul dalelor, zăbrele de umbră. Florile din glastre și cele ce-și lasă frunzele să atîrne leneș în colțare s-au scuturat de zgomot și și-au întors crenguțele spre un soare tomnatic și zgîrcit.

O femeie cu părul alb, înaltă și subțire, pășeste fără zgomot pe luciul podelei. Ține sub braț catalogul, o plansă răsucită sul și câteva frunze aurii, uscate.

E iar toamnă. Elena Vlădoianu a început un nou an școlar — al treizeci și treilea.

Uneori, după ce ți-a încărunțit părul, toamnele aurii par triste, mai ales când ești singur.

O fereastră deschisă îi răsfringe pentru o clipă silueta subțire în luciul sticlei. Oare s-a girbovit?

Ușa cu tăblița clasei I a fost vopsită proaspăt. Învățătoarei îi vine să zîmbească. O asemăna în gând cu o bătrână cochetă ce nu-și poate ascunde ridurile. Jos, muchea știrbită lasă o deschizătură cît o lamă de cuțit. Pe acolo, sau poate prin lemn, răzbat zgomotele știute: pocnetul penarelor căzute pe podea, scîrțitul băncilor și al pupitrelor deschise și închise, loviturile infundate cu care sînt răsplătite toate obiectele ce stau în drumul ghetuțelor cu boturi jumulte și... tropăiturile...

Patruzeci de capete curioase se întorc și își privesc vesel învățătoarea. Pe bănci, caietele așteaptă sfioase și emoționante.

Cu o privire Elena Vlădoianu ocolește clasa cu pereți albi, perdelele legate cu funde, colțarele cu flori, biblioteca înșesată de cărți, copiii rumeni din bănci, parchetul lucios și-i zîmbește în gând tinerei cu cozi lungi din Valea Rea. Da. Drumul merita să fie făcut!

Se pleacă apoi pe caietele cu litere tremurate...

Un nas cîrn se înroșește de bucurie — și se întoarce spre vecin.

— Bunicuța mi-a zis că am scris azi foarte frumos!

— Proasto, se strimbă disprețuitor vecinul, nu se spune „bunicuța”, ci tovarășa învățătoare. Nasul cîrn e incurcat. Așa îmi vine mie, nu știu de ce să-i spun.

„Bunicuța” trece liniștită mai departe și controlează privind caietele peste ochelari. Ochii șireți ai puștilor fug acum nerăbdători spre dulapul unde „doamna” a pregătit rîndurile în frac negru înșirate cumînți pe o sfoară și urși morocănoși și plini de haz. Și pe catedră așteaptă un sul. „Doamna lor” le pregătește în fiecare zi ceva interesant, și piciorușele tro-

Ar ti de neiertat să nu folosești roadele unei experiențe bogate și spornice. Tinerii învățători cer sfatul tov. Vlădoianu ori de cîte ori munca lor instructiv-educativă le pune noi probleme.

păie cu neastîmpăr. Ce vrei, sînt atîtea de aflat într-o singură zi!

centru și în sate, înțeleg sensul vieții Elenei Vlădoianu?

★

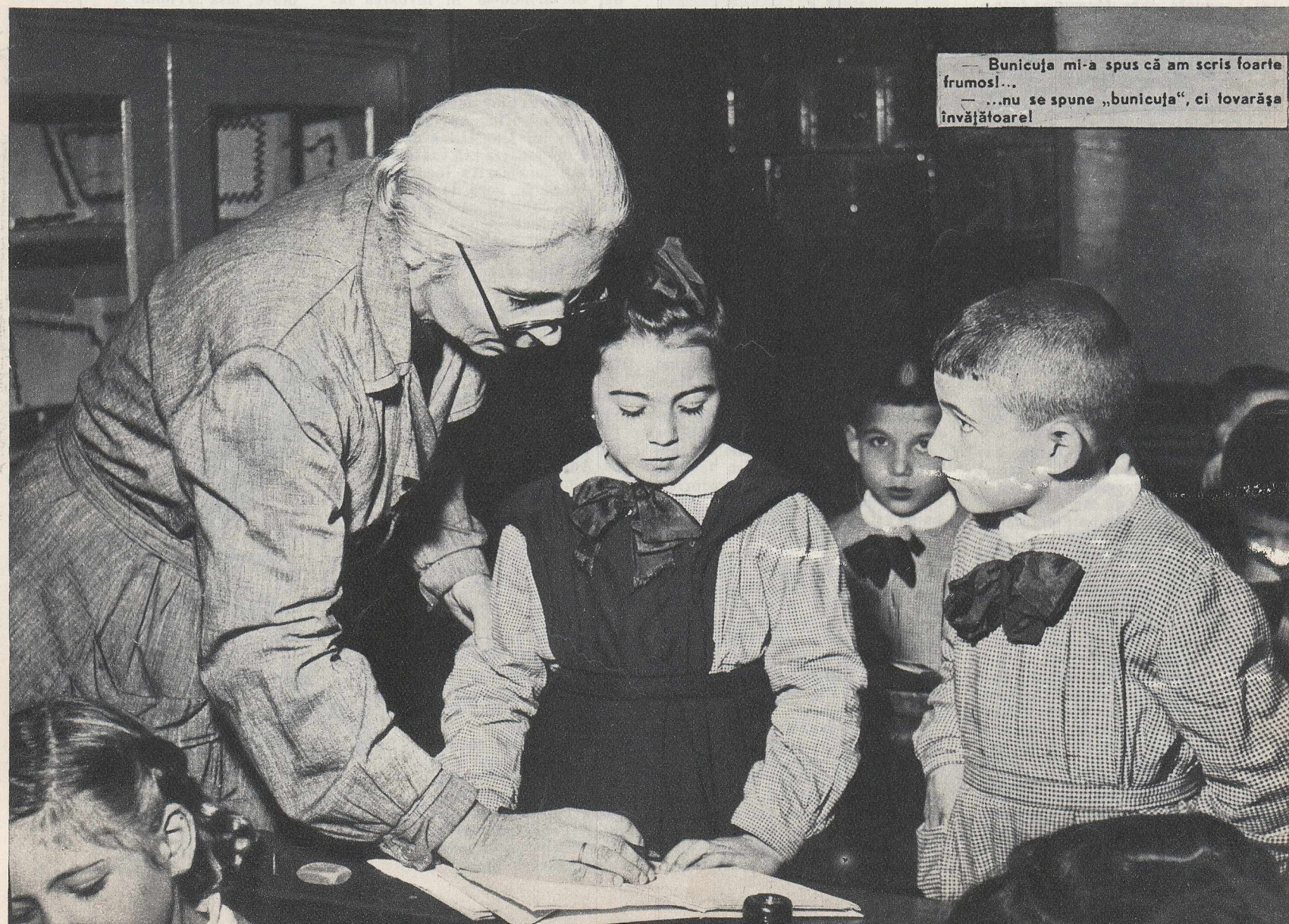
O femeie a primit titlul de „învățător emerit” și a fost decorată pentru că mai bine de trei decenii a învățat generații după generații să citească, să scrie, să gîndească. Oare gospodarii din fostul cătun Valea Rea știu că azi, după atîția ani, învățătoarea lor poartă un înalt titlu și o medalie? Oare tinerii din cartierul Grivița știu că femeia care le atîngea frunțile înfrigate în timpul bombardamentelor a fost răsplătită astfel și pentru lungul șirag de zile cît a stat aplecată peste caietele cu slove strimbe? Oare acei învățători și profesori care nu vor să accepte catedre în cartierele îndepărtate de

În școala nr. 96 am auzit vorbindu-se cu respect de un stil de muncă Vlădoianu. Pentru treizeci și trei de ani dăruiți copiilor, o învățătoare a primit respectul unui colectiv larg, mult mai larg decît cel în care și-a dus munca și viața.

Dar Elena Vlădoianu, învățătoarea inteligentă și modestă, a primit ca răsplată pentru anii închinăți școlii, pentru că a înțeles și tăinele răbdării, și ale dragostei, și ale bucuriei, încă un dar: „Tineretea fără bătrînețe”.

Irina OPRAN

Fotografii de A. LOVINESCU

— Bunicuța mi-a spus că am scris foarte frumos!...
— ...nu se spune „bunicuța”, ci tovarășa învățătoare!

BOMBA LUI DAMOCLES

Era grozav de fericit Damocles cînd Denis, tiranul Siracuzei, l-a invitat la masă, cedîndu-i toate onorurile sale. După vreo 23-24 de veacuri, guvernul englez n-a fost chiar atît de fericit — în mijlocul necazurilor sale economice — cînd i-a spus unchiului Sam că nu-i poate plăti datoria și că-i mai cere o păsuire. Nu s-a înfruptat Anglia din ajutorul american cu atîta plăcere cît s-a înfruptat curteanul Damocles: acesta avea la îndemînă bucate bune, fără nimic amar în ele, și știa că la sfîrșitul mesei tiranul n-o să-i prezinte nici o notă de plată.

Totuși, comparația cu Damocles rămîne valabilă măcar într-o privință — a săbiei.

Obsedat de setea de dominație, Denis Tiranul trăia într-o veșnică alarmă: aproape ca unele personaje contemporane care, de cînd cu sateliții artificiali sovietici, nu mai știu cum să suprarăsceleze cursa de fond-viteză a înarmărilor. Bătrînul Forrestal al anti-chității mergea cu zale sub haine, ba, după unele versiuni, nu-și încredința gitul nici unui bărbier; nu dormea două nopți la rînd în aceeași cameră și, în locul F.B.I.-ului modern, avea o închisoare-ureche. Toate celulele închisorii subterane aveau un sistem de pilni și conducte care făceau ca într-o cameră centrală — camera-ureche — să se audă fiecare șoptă a oricărui deținut. Alarma veșnică a tiranului era însă trăsătura lui cea mai vestită. Vă închipuiți deci mirarea-i, cînd Damocles i-a spus că-l invidiază.

— Poftim! — a răspuns Denis — îți cedez locul... — și i-a dat locul său la masă și a pus slujitorii lui să-l slujească pe curtean și Damocles a mîncat și s-a veselit și abia la urmă a observat că gazda suspendase deasupra capului lui o sabie extrem de grea și extrem de ascuțită, atîrnată de plafon printr-un... fir de păr de cal.

Sensul complet al legendei nu se mai folosește decît rar, dar sabia lui Damocles a rămas simbolul unei grele și tăioase amenințări suspendată deasupra cuiva.

Vă închipuiți plăcerea englezilor cînd au aflat că în fiecare oră atîrnă deasupra capului lor... — ar fi bine să atîrne o sabie, dar sistemul s-a modernizat — atîrnă bomba cu hidrogen. Nu atîrnă de firul unui păr de cal, dar de cîii putere ai unui bombardier american — aflat, cu schimbul, în permanentă patrulare, pentru „orice eventualitate” — și atîrnă deci și de sănătatea și normalitatea pilotului. Dacă pilotului i se năzărește ceva, dacă aude greșit vreun ordin, dacă accentul comandantului din altă regiune decît a sa îi sună nu știu cum la ureche, dacă pilotul are vreun lapsus (nu-i nevoie să fie un american nebul; cîteodată boli simple, cum ar fi panglica, dau simptome de epilepsie și istericale), dacă bombardierul se ciocnește în ceața britanică cu vreun alt avion sau se produce oricare altul din accidentele destul de frecvente la forțele rețele zburătoare, dacă pilotul apasă pe un anumit buton... degeaba ați

închis ochii, că nu spun ce se întîmplă mai departe — e lesne de ghicit. Nu-i nevoie să fii savant ca să știi că bomba termonucleară nu priește danturii și că are un efect dăunător asupra persoanelor în vîrstă de la 1 pînă la 100 de

ani, și chiar asupra celor mai în vîrstă sau mai tinere, de ambele sexe.

Faptul că te curăță o bombă „curată” sau una curat murdară, consolarea că ești trimis pe lumea cealaltă de bombița bunului tău aliat anglo-saxon și nu, ferească sfîntul, de niscăva bombe inamice, are, dacă nu mă-nșel, o însemnătate ceva mai mică.

Știrea acestei patrule incontinuu a Bombei deasupra Angliei s-a aflat, pare-se, datorită alarmelor și panicii neîncetate a d-lui Dulles care, într-un acces de guralivă agresivitate, s-a lăudat că în fiecare clipă bombardierele americane purtînd arma termonucleară planează deasupra port-avionului îndeobște cunoscut sub nu-

de
Sergiu FĂRCĂȘAN

mele de Anglia — și că dreptul de a hotărî în orice clipă folosirea armei aparține ofițerilor americani.

Lui Damocles i-a rămas mincarea în gît. Cetățenii englezi, distrați cu o mare dezbateră oficială asupra dreptului legal la homosexualitate și prostituție și cu altele asemenea, au mîncat mai departe hrana care le era oferită de presă și televiziune, neobservînd săbiuța cu hidrogen care atîrnă deasupra capului fiecăruia. Cînd însă Hrușciov a amintit faptul într-un interviu, spunînd că astfel războiul ajunge la chermul unui simplu pilot și poate porni dintr-un simplu accident, și cînd în nota lui Bulganin către MacMillan s-au arătat riscurile pe care le aduce această promenadă termonucleară pentru poporul englez — ei bine, atuncea, ține-te! explozia s-a produs — din fericire nu explozia bombei, ci o explozie a opiniei publice. Că de la plimbarea asta se iese o încordare internațională permanentă și că de aici hotărîrea de a aduce omenirii un război pustiitor poate sta la doi centimetri de degetul fiecărui pilot din Texas sau Kentucky — asta mai treacă-meargă pentru unii dintre ei: dar chiar așa? Prima, imediat lovită, să fie Anglia? Deasupra ei să filfite în fiecare clipă hamleticul: *To be or not to be?*

E prea de tot!
Reacția în lanț a opiniei publice a cuprins iute, deși cam de ochii lumii, și pe opoziții laburiști. Încolțit de întrebări în Parlament premierul MacMillan a răspuns mai întii că „s-ar putea întîmpla foarte bine” ca avioane-H să patruleze mereu deasupra Marii Britanii. „S-ar putea” și „întîmpla”

— nu era prea clar și părea totuși prea clar. Și de loc „foarte bine”. Aceasta a întîrit popoul de întrebări și atunci nefericitul premier a răspuns că bomba termonucleară nu s-ar afla „în stare de fuziune”, că asta ar cere timp, și deci bomba n-ar putea exploda atît de iute. Nu cunosc amănunțele tehnice, dar sînt sigur că d-lui MacMillan nu i-ar conveni să stea nici la 20 km de locul unde cade o bombă termonucleară, chiar neaflată în stare de fuziune. Nu de alta, dar dă palpații cam tari, chiar unui pasionat al jocului de cărți.

Așa-zisa umbră a ministrului de externe, adică cel desemnat de partidul laburist să ia locul ministrului conservator în cazul schimbării cabinetului, dl Aneurin Bevan, n-a pierdut prilejul.

Trebuie spus că același Bevan, socotit pînă nu de mult extrema stîngă, de opoziție, a partidului său, făcuse recent o senzațională întoarcere de 180 de grade, declarîndu-se în favoarea fabricării de către Anglia a bombe atomice. Să se fabrice — da! Să fie azvîrlită undeva pe lângă băstinașii din Pacific — da! Însă cînd a fost vorba de una cu abonament chiar deasupra Angliei, i-a pierit pofta. Așa încît Bevan i-a spus lui MacMillan că i-a parvenit informația „că toate bombele purtate în diferite locuri nu sînt în starea în care le-ați descris”, cu alte cuvinte că-s gata oricînd să explodeze.

Un „oh!” teribil, strigăt de teroare, sincer la mulți, dar și bine mimat de unii bătrîni actori ai parlamentarismului burghez, a răsunat în sălile străvechii Camere a Comunelor.

Cînd rumoarea s-a potolit, domnul MacMillan s-a ridicat să răspundă. Moment groaznic pentru o țară ca Anglia, care avea pînă nu de mult reputația unei țări independente, ba chiar de mare putere. Moment groaznic, pentru că prim ministrul acestei țări independente a răspuns că „o să ceară informații”.

O să ceară informații!
O să ceară informații dacă deasupra Angliei atîrnă sau nu atîrnă în fiecare clipă bomba cu hidrogen!

Cui să le ceară? Portarului Camerei Comunelor? Guvernului, care era lîngă el? Evident că în acest caz n-ar fi cerut o aminare pentru răspuns.

Să ceară informații!

Cui? Evident, ofițerilor americani, lui Dulles, mă rog, „aliatilor”!

Încolo însă, e vorba de o politică independentă sau, cum a țipat multă vreme o parte a presei burgheze în ajunul sesiunii N.A.T.O. — „interdependentă”. Americanii cu sabia lui Damocles și Anglia cu inter-pierdut pe drum — dependență.

Căutînd să păcălească pe cititorul de rînd, ziarul englez cel mai popular, „Daily Mirror”, ziar de senzație (crime, scandaluri etc) și de nuanță laburistă, a scris după cîteva zile:

„Mirror (ziarul) crede că e din nefericire necesar a fi în această stare de pregătire” (adică a trăi mereu sub bomba H americană atîrnată în aer). „Dar e cu totul rău pentru guvern ca să fie mai puțin decît sincer (sic!) în legătură cu asta”.

Pasajul cel mai savuros e însă următorul, care se referă la inter-, in-, sau mai bine-zis dependența Angliei. Nu știu dacă a fost scris cu cruntă ironie sau cu senină acceptare; judecați și d-voastră: „Dacă americanii încă nu i-au spus cum stau lucrurile, atunci domnul MacMillan ar putea să le afle de la președintele Eisenhower...”

Bătaie de joc? Amărăciune? O scăpare a condeiului? Cine știe!... Fapt e că „avioanele H” zboară și azi deasupra Angliei. Și chiar de-ar fi vorba de o lăudăroșenie agresivă, englezul de rînd n-are de unde să știe adevărul — și nu se simte de loc mai liniștit.

Sabia lui Damocles era mai puțin primejdioasă: ea atîrna de un fir de păr, și părul din coada sau coama calului e uneori destul de rezistent.

Și apoi altceva: Damocles n-a știut că sabia e acolo. Cînd a aflat s-a dat iute deoparte. Pentru Anglia, desigur, e mai greu să se mute; însă „avionul H” poate să-și înceteze plimbarea — doar nu e bătut în cuie de bolta cerească.

Și încă ceva: Damocles măcar a mîncat bine. Dar sabia hidrogenică și întreg N.A.T.O. nu înseamnă decît cheltuieli pentru înarmări și regim anemiant pentru economia unei țări.

Dar ce contează! Au discutat! Au discutat! S-a discutat în parlament, în presă? S-a discutat. Asta e principalul — iar în ce priește hotărîrile, tot Denis americanul le ia!

Francisc MUNTEANU : Din ciclul „INSEMNAȚI”

REGELE SOLOMON - Sergentul...

Intimplarea de mai jos s-a petrecut într-un mic orașel de pe litoralul Mării Negre, la Vasile Roaită. Îmi petreceam concediul anual și, ca de obicei, nu mă anunțasem la circumscripția de miliție să-mi vizez buletinul ca flotant. Singurul motiv pentru care nu mi-am îndeplinit această îndatorire de cetățean a fost (n-o spun ca justificare) teama de a nu pierde timp.

Spre deosebire însă de ceilalți ani, în ultimele zile de concediu am fost depistat de un sergent negricios care (ce ciudat) nu s-a lăsat înșelat de pledoaria mea, cum că aș fi sosit numai de o zi în oraș. Mi-a lăsat o citație.

A doua zi, înclădat de perspectiva pierderii unei dimineți însoțite, m-am prezentat la postul de miliție. Spre mirarea mea, n-am văzut nici o coadă așteptând miraculoasa stampilă a miliției și, în plus, clădirea nu avea nimic din severitatea obișnuită a acestei instituții. M-am liniștit.

Camera, indicată în citație, era o încăpere mică, umbră și mirosă a mere puse pe dulap și a curățenie. Prin geamul mic, prin perdelele care se zbăteau în briză, se vedea toată întinderea mării cu miile de valuri care se alungau și departe de tot se puteau zări pescărușii săgetind depărtările legănătoare.

Când am bătut în ușă, mi-a răsunat un glas gros:

— Intră.
Am intrat. În spatele unui birou acoperit cu hârtie albastră stătea același sergent care-mi adusesese citația. Era îmbrăcat în tunică albă și probabil că-i era foarte cald: sudoarea îi șiroia pe frunte, dar nu se descheiase la guler, ca să nu i se știrbească prestigiul, cred. Părul negru îi stătea lins și părea îmbibat din belșug cu briantină. Pe frunte, deasupra ochiului stâng, o vinătaie mare, probabil o amintire în urma unei încăierări, îi strica întreaga simetrie a feței măslinii, cu trăsături corecte ca în schițele clasice, cunoscute din manualele de desen. În ansamblu părea un om bine construit și aspru. Nu mi-l-aș fi putut închipui jucându-se cu copiii pe plajă. Asta poate și pentru că aveam citația în buzunar.

Milițianul își ținea miinile pe birou: avea degete mari, butucănoase. În fața lui, cu spatele spre mine, stătea un om înalt, lat în spate și cu gitul gros, ars de soare. Stătea pe un scaun fără spătar și se frământa ca unul care nu și-a găsit încă locul.

— Așteaptă două minute, mi-a spus milițianul, și mi-a făcut semn să mă așez pe banca de lângă perete. Apoi se întoarse spre omul din fața lui: Spune, tovarășe, cum a fost?...

Omul își drese glasul; se vedea că de colo că nu-i era de loc ușor să înceapă. Totuși începu să vorbească:

— Păi, s-a întimplat așa... Eu sint din Oradea, tovarășe. Mecanic la depoul de locomotive. Am fost trimis la mare. E frumoasă marea și-mi place. N-am mai văzut-o până acum decît în poze. Nici nu mi-aș fi putut închipui că poate să fie așa ceva. În prima zi am rămas ca pironit la marginea ei. E fără de sfîrșit...

Tăcu încurcat...

— Spune, tovarășe.

Tînărul își scotoci prin buzunare și scoase o țigară.

O aprinse, trase un fum, apoi continuă:

— Ieri seară... Știi, tovarășe, concediul se apropie de sfîrșit. Îmi pare rău și nu prea. Apoi... eu mi-am făcut o mulțime de prieteni. Ne-am adunat la unul acasă și am stat de vorbă pînă destul de tîrziu. Am avut și vin... Am povestit și am bătut. Eu cred că... a fost cu un pahar, două, mai mult. Ne-am adus aminte de cei rămași acasă și am mai bătut... Pe urmă am ieșit pe stradă. Era o noapte foarte frumoasă...

— Și voi erați veseli?...

— Da. Eram veseli. V-am spus că am bătut ceva mai mult decît ar fi trebuit. Mergeam la braț și rideam... Deodată am văzut o femeie. Era frumoasă. Mergea repede... Avea o rochie înflorată. Mi se pare că mi-a zîmbit... De asta însă nu sint sigur. Am dat un cot vecinului. „Stai, fetișo, am spus, unde te grăbești?” Ea s-a uitat la mine. „Hai, vino cu mine! Vrei?”

Nu știu ce mi-a venit. Niciodată n-am vorbit astfel. E drept că băusem un pahar, două, mai mult. Tovarășe, atîta i-am spus: „Hai, vino, o să petrecem bine”. Ceilalți au început să ridă. Ea a întors spatele și a pornit repede. Din doi pași am fost lângă ea și am luat-o de braț. În clipa aceea din umbră a apărut cineva. S-a îndreptat spre mine și m-a întrebat aspru:

„Ce vrei?”... Deodată, ca și cum m-ar fi aruncat cineva în mare, m-am dezmeticit. Cum am putut face așa ceva? Era desigur bărbatul ei. El a făcut cîțiva pași spre mine cu pumnii strînși. M-am gîndit... nu se poate... Știi, eu am pumnii grei, am lucrat la cazane, la locomotivă... Așa că am luat-o la fugă. El, după mine. N-ar fi trebuit să facă asta. Eram obosit și mai erau acele pahare bătute în plus... M-a ajuns. „Vagabondule!”

— atîta mi-a spus. Nu-mi aduc aminte ce s-a mai întimplat. Era întuneric beznă. M-a lovit și l-am lovit și eu. El s-a întins pe jos. Numai cînd eram departe m-am gîndit că ar fi trebuit să văd ce e cu el... V-am spus: eu am lucrat la cazane... Așa a fost...

Își trecu din nou degetele prin păr. Se lăsă tăcere. Nu-mi mai părea rău că am fost adus cu citație la postul de miliție.

— Dumneata ești membru de partid? — îl întrebă milițianul.

— Nu. Fac parte din comitetul sindical al depoului.

— Faci parte din comitetul sindical? Vezi, tovarășe, ce-ai spus dumneata dacă cineva s-ar lega de nevasta dumitale?

— Nu sint căsătorit.

O clipă, milițianul păru încurcat.

— Foarte rău, tovarășe. Că dac-ai fi n-ai mai face de astea. Ai fost trimis aici să te odihnești. Știi că de două luni n-a mai fost scandal în secția mea? Nu e frumos... Ce vor spune ceilalți muncitori?... Tăcu brusc, apoi începu să se plimbe prin cameră. Acum ce să fac cu dumneata?

Tînărul tresări.

— Îmi lași numele. Am să fac raport sindicatului C.F.R. din Oradea. Să știe și ei ce element au trimis la mare.

Tînărul se sculă dintr-o zvîcni-

tură. Abia atunci îmi dădui seama că era de înalt.

— Nu. Nu se poate. Ce vor crede tovarășii despre mine? Eu... eu am muncit cu cîntepe pe locomotivă. Și la depou. N-am fost pedepsit niciodată... Am bătut un pahar, două, mai mult, recunosc... Tovarășe milițian, nu se poate să faci una ca asta. Eu am fost propus pentru facultatea muncitorească... Pedepsește-mă, închide-mă... Merit, o știu, dar nu asta. Mă duc să cer iertare.

— Asta va trebui s-o faci oricum. O fac, că mă simt prost, tovarășe milițian.

Foarte bine atunci. Se duse la o ușă, o deschise larg și strigă după cineva: Tovarășă Maria.

În prag apără o femeie tînără, puțin îmblînită, cu păr scurt, tăiat băiețește. Purta o rochie de stambă, înflorată. Părea puțin speriată. Tînărul roși pînă în virful urechilor, își lăsă privirile în jos și bălbii:

— Mă scuzați, doamnă... tovarășă, vreau să zic... Vă rog să nu fiți supărată pe mine... Știiți eu am venit la mare. Sint pentru prima oară aici... E foarte frumoasă marea...

Nu știu ce voia să spună.

Femeia cu rochia înflorată privea în altă parte. Pentru o clipă mi s-a părut că înăbușe un zîmbet.

— Ii ieși, tovarășă? — o întrebă milițianul oficial, și-și șterse fruntea leoarcă de sudoare.

— Da, răspunse ea, abia perceptibil.

— Te iartă, repetă și milițianul.

Tînărul, tot îmbujorat, se apropie de ea și vru să-i sărute mina. Era îngrozitor de stîngaci și de caraghios. Femeia își ascunse miinile la spate.

Am terminat! sfîrși milițianul scena, penibilă pentru muncitorul de la depoul din Oradea.

Am terminat și să nu mai aud cumva că faci scandal. Ai înțeles?

— Am înțeles, tovarășe milițian.

Pe urmă dădu mina cu toți, și cu mine, și ieși, după ce se împiedică în prag. Am zîmbit, uitînd cu totul de citația din buzunar. Aș fi vrut să aud concluziile intime ale milițianului. Acesta mă măsură din priviri și mă întrebă cu un ton oficial:

— Dumneata?

— Eu am o citație. Știiți, nu m-am prezentat să-mi vizați buletinul.

— Plătești 50 de lei amendă. Glasul îi suna de parcă ar fi fost altul, nu acela care cu cîteva minute înainte îl depășise în maturitate pe regele Solomon din biblie.

— Profesia?

— Scriitor.

— Scriitor? Cu atît mai mult. Dumneata ar trebui să știi ce trebuie și ce nu trebuie făcut. Plătești 50 de lei amendă.

Nu amenda mă supăra, ci faptul că aveam sentimentul că față de mine procedeză alt fel decît cu muncitorul care provocase scandal și a cărui vină mi se părea mult mai mare decît a mea.

Am văzut că mai înainte n-ați fost atît de drastic, tovarășe milițian. Și cred că vă dați seama: Căzul meu față de cazul lui e un fleac.

— Cu tovarășul de mai înainte e o altă chestiune. Căzul lui putea fi interpretat alt fel dacă l-aș fi înaintat parchetului. Știiți, tovarășă Maria e soția mea. Am căutat tot timpul să mă stăpînesc, să nu greșesc cumva. Își pipăi pata vinătă de pe frunte. Da, îl cred că a lucrat la cazane... Hai, tovarășe, să nu mai pierdem timpul.

Plătești 50 de lei. Asta e amenda oficială.

— Si ca să nu mai incapă nici o indoială că a vorbit serios, scoase din sertarul biroului un chitanțier tip, cu scoarțe albastre de culoarea cerului.

NENEA MATEI

Cînd eram mic și mă întreba mama sau tata pe cine iubesc mai mult, răspundeam fără să mă gîndesc:

— Pe mama și pe tata.

Cînd eram însă singur, de obicei seara după culcare, și-mi puneam această întrebare, răspundeam după o matură chibzuință: „pe nenea Matei”.

Nenea Matei era fratele tatei și era un om înalt, frumos; iarna purta un palton de piele căptușit cu blană și vara un fulgarin negru, lucios. Cînd venea, îl ruga pe tata să-l ajute să-și scoată paltonul, apoi, cu niște gesturi grozav de elegante, scutura de pe minciile vestonului niște fire de praf închipuite. Călca atent, numai pe covorele țesute de mama, ștergea cu o batistă mare în carouri toate scaunele pe care se așeza, își trăgea pantalonii de pe genunchi și fuma țigări aromatate. Noi, copiii, culegeam toate mucerile aruncate de el și ne bucuram dacă puteam să descifrăm inscripția de pe ele. De obicei fuma „Golf” sau niște țigări cu mușchiu de plută. Dacă era binedispus, ne lăsa în apropierea lui și ne promitea că o să ne plimbe o dată cu mașina. Părinții spuneau că avea o mașină mare cu care transporta chereștea pentru C.F.R. Noi n-am văzut mașina

niciodată, dar în inchipuirea noastră „mașina lui nenea Matei” devine un fel de unitate de măsură pentru toate camioanele din oraș.

— Mașina asta, spuneam, e mai urâtă ca a lui nenea Matei.

— Ailaltă e aproape ca a lui nenea Matei.

Mie îmi plăcea nenea Matei că era șmecher. Mă chema la el, îmi spunea să mă uit drept în ochii lui și-mi dădea un bobirnac peste nas. Uneori, e drept, mă cam durea, dar nu puteai să te superi pe el. Mai ales că mă întreba uneori cum mă cheamă, și dacă îi răspundeam, îmi spunea că sînt foarte deștept. Pentru ei eram și deștept, și frumos. Frumos, îmi spunea chiar des:

— Hai, scoate-ți degetul din

nas. Așa, vezi, acum ești un băiat foarte frumos!

În zilele cînd se întimpla să mă găsească și spălat pe mâini și pe față, mă lua pe genunchi, mă dădea huța, și-mi spunea că în curînd, dacă o să fiu cuminte, o să mă ia la el. În mintea mea, casa lui nenea Matei era o casă mare, plină cu polițe pe care stăteau borcane cu bomboane. Nu s-a întimplat o dată să trecă pe la noi și trecea destul de des, să nu-mi aducă cîteva bomboane. Dacă nu eram acasă trimitea după mine, mă așeza în mijlocul camerei cu fața în sus și cu gura deschisă și-mi arunca bomboanele de la distanță în gură. Acest joc îi plăcea foarte mult. Bomboanele care nu nimereau ținta erau adunate și aruncate din nou.

Uneori, dacă îmi aduceam aminte de el și se întimpla să nu fi trecut pe la noi cîteva zile la rînd, mă rugam lui Dumnezeu să-i călăuzească pașii pe la noi.

Pe atunci încă nu știam că venea la noi să-și încaseze dobînda împrumutului dat părinților cu ani în urmă, și încă nu aflasem că tot el i-a sfătuit să mă dea la Casa de Corecție.

★

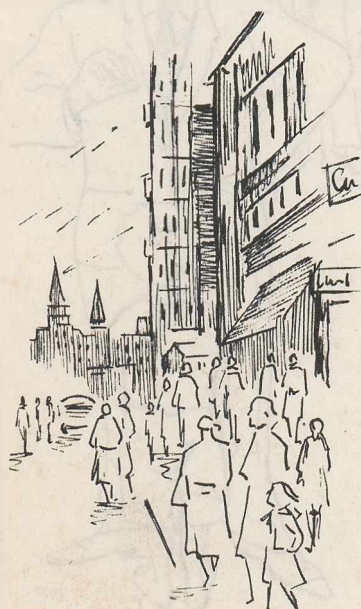
Păcat că azi nu mai mă întrebă nimeni pe cine iubesc mai mult.

CICERO DIN MOSCOVA

E ușor să te rătăcești la Moscova: miile de străzi, construite demult, unele cu multe secole în urmă, cu nume asemănătoare, de nediferențiat pentru urechi străine, toate (și cele întortocheate și cele drepte) la fel de curate, îți par la un moment dat un labirint modern în care e imposibil să te orientezi. Cu toate astea, după două zile de ședere în Capitala Uniunii Sovietice m-am încăpăținat și am hotărît să mă descurc singur. Timp aveam berechet: aveam un pașaport cu o viză pe trei luni de zile, treabă nu aveam, așa că mi-am putut permite acest lux.

Zis și făcut: a treia zi de dimineață am pornit în oraș, devreme, pe la ora trei, cînd știam că metropola își face toaleta. Sutele de mașini de stropit și de frecat asfaltul lustruiau caldarimul. Eu, gîndindu-mă la bulevardele noastre, priveam totul cu oarecare invidie. Colindînd străzile, am căutat să mă adresez milițienilor sau, pur și simplu, minat de frecvența mea „minimă de rezistență”, să mă arunc în cel mai rapid și cel mai perfect ghid moscovit, într-o mașină împesărită cu dinți de crocodil.

Am prînzit undeva într-un restaurant din orașul vechi, am admirat taxiurile de apă de pe riul Moscova, am urcat pe Colinele lui Lenin, apoi spre seară am privit orașul inundat de lumina multicoloră din turnul unei clădiri înalte.

Bineînțeles că drumul spre casă nu l-am mai găsit. Și pînă cînd m-am hotărît să mă adresez unui cetățean ca să mi-l arate, se făcuse întuneric de-a binelea.

Cetățeanul pe care l-am oprit era un om înalt, cu păr blond, răvășit. După primele schimburi de cuvinte și-a dat seama că are de-a face cu un străin. Binevoitor, s-a oferit să mă conducă pînă la primul colț. În zadar am căutat să-l conving că, după explicațiile date, o să mă descurc și fără însoțitor; n-a vrut nici în ruptul capului să mă lase singur.

— Numai pînă la primul colț, a insistat el. De acolo se vede cupola luminată a hotelului Leningrad și ar fi scăpați.

Am cedat. Cetățeanul cu părul blond, răvășit, m-a luat de braț.

După pașii lui înceți mi-am dat imediat seama că nici el nu era grăbit. De la colțul indicat de el într-adevăr se vedea cupola luminată a hotelului Leningrad. Am admirat-o îndelung, amîndoi: cupola, aurită derazele reflectoarelor, părea un desen proiectat pe fundalul întunecat al cerului. Privită cu ochi întredeschiși, avea ceva ireal, feeric.

— Vă place?

— Da.

— Asta nu e nimic. Uitați-vă peste drum, la casa aceea galbenă... Da, da, aceea pe care e prinsă placa de marmură. În casa aceea s-a întrunit primul comitet revoluționar. Pe urmă, fără să-mi dau seama, m-a însoțit și mi-a vorbit de arhitectură, de revoluție, de literatură, de monumente.

— Vedeți casa aceea mare cu fundamentul din granit roșu?

— Da, o văd.

— Se spune că granitul ar fi fost adus din ordinul lui Hitler. Din asta voia să-și ridice statuie în Piața Roșie.

Nu m-am mai despărțit de noul meu prieten moscovit. La fiecare pas avea să-mi spună ceva: nu cred că un ghid instruit de „Inturist” să fi cunoscut mai bine orașul, monumentele lui. Stia și mici anecdote despre parcuri, legendele bisericilor, ale caselor mai importante și o serie de nimicuri despre oameni.

— La fereastra aceea întunecată, vedeți, acolo la etaj, locuiește Lia Ehrenburg. Dar numai cu numele. Aici, din cauza sutelor de telefoane pe care le primește cînd e la Moscova, e imposibil să lucreze. S-a mutat într-o vilă la 60 de kilometri de oraș. Se spune despre el că e cel mai bun grădinar din împrejurimi.

În acest restaurant, la Savoy—un local vechi de pe vremea țarilor—se găsesc cele mai variate sortimente de pescărie. E o specialitate a casei. Dar dacă vă plac salatele, trebuie să mergeți neapărat la Ararat. De altfel, acolo se găsesc și vinuri dulci și o votcă cum, vă garantez, n-ați mai băut.

Moscovitul meu era o adevărată enciclopedie. Îl invidiam. În urmă, gîndindu-mă că la București i-aș putea face aceeași demonstrație de cunoștințe edilitare urbanistice, memoriale, culinare și anecdotice, nu l-am mai invidiat.

...Am ajuns la locuința mea pe la orele trei ale dimineții cînd au reapărut mașinile de stropit și frezat asfaltul. Eram obosit mort. L-am mulțumit noului meu prieten pentru tovarășie și l-am rugat să ne vedem și a doua zi. Spre mirarea mea, m-a refuzat: lertați-mă, dar cred că mine n-o să ne mai putem întîlni. Eu am venit la Moscova numai pentru două zile. Sînt din Irkutsk.

UN AUTOGRAF AL LUI ADY ENDRE

Marele poet maghiar Ady Endre a avut relații strînse de prietenie cu scriitorul Zoltan Franyo din Timișoara. Franyo a fost unul dintre amicii marelui poet care l-a văzut în ultimele clipe ale vieții sale, pe patul de spital pe care Ady și-a dat sfîrșitul.

O mărturie a acestei prietenii o constituie și exemplarul din volumul cu poemul „Vér és arany” (Sînge și aur), apărut la Budapesta în 1908, pe care-l reproducem în facsimilul alăturat. Acest volum, care a fost găsit recent la Arad, are pe copertă o dedicație autografă a lui Ady Endre. Dedicția a fost acordată lui Zoltan Franyo.

Dragoș VICOL

FÎNTINA MARE-DOBROGEA

1947

*Piatră și salcîmi și piatră,
Dealuri mici, dealuri gâlbui
Stau de-o parte și de alta
Știrbe, mohorîte, șuie...*

*Doar salcîmii de se mișcă
Cînd și cînd sub cer și stea
Dealurilor știrbe să le
Țină loc de feregea...*

*Piatră și salcîmi și piatră...
Drumu-i ascuțit, tăios,
Că nici noaptea nu se-ndură
A intra în sat pe jos...*

*Vine pe asini, călare,
Mai în grabă, mai încet
Și agată un corn de lună
Într-un oîrf de minaret.*

*Să se-nchine musulmanii
Precum bunii și străbunii,
Și să-și ametească foamea
Jinduind la cornul lunii...*

1957

*Piatră și salcîmi și piatră
Dealuri mici cu colb gâlbui,
Tot așa ca-ntotdeauna
Les în drumul orîșicui.*

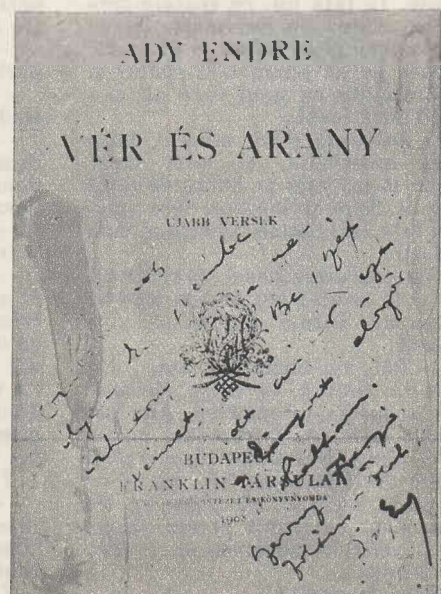
*Dar nu-și mai ascund obrazul:
Satu-i plin de case noi!...
Piatră și salcîmi și piatră,
Dar și grtu și păpușoi!..*

*Legănate holde susur
Peste dealuri mici, gâlbui...
Izerghil, ce rugăciune
Seara pentru-ogoare spui?...*

*Noaptea intră-n sat cu zară
Sus pe-un camion trufaș,
Și-o dezbumbă de-ntuneric
Stelele, ca la oraș...*

*Se preumblă s-amiroasă
Miros cald de pîne bună,
Pînă-ncepe minaretul
Să se ntîndă după lună..*

*Și atunci ea prinde luna
Să o-nfigă-n turla peche
Cum și-ar pune turcul, oesel,
Fesul nou, pe o ureche...*

Eminescu IN FAȚA JUSTIȚIEI

de Horla OPRESCU

Iată o poveste adevărată, oglindind fidel silnicia vieții de scriitor în vremurile de odinioară.

Eminescu, ca să-și poată ține zilele, primește postul de bibliotecar la Biblioteca Centrală din Iași. A fost numit pe data de 1. XII. 1874, în locul poetului Samson Bodnărescu, bun prieten al său și care îl găzduia în camera lui, unde amândoi împărțeau frățeste sărăcia.

Era trista vreme a rotativei guvernamentale. Ocirmuirea țării se căpăta, la rând, fără nici o abatere, de către cele două partide: conservator și liberal. În acel moment erau „la putere” conservatorii. Iată însă că, după puțină vreme, guvernul cade și conducerea o iau liberalii.

Eminescu, care fusese numit de guvernul celălalt, este concediat și, în locu-i, e numit Dimitrie Petrino. Cum devine bibliotecar, acesta îl dă în judecată pe Mihail Eminescu, pe motiv că ar fi sustras niște cărți din bibliotecă.

Se cuvine să arătăm, între paranteze, cine era acest acuzator. Dimitrie Petrino descindea dintr-o veche familie boierească din Bucovina. Se intrudea cu Hurmuzachi. Avea o sănătate precară și era surd. Era un om brutal, gelos, plin de dușmănie. Membru al „Junimii”, el a avut și o oarecare activitate literară. S-a făcut cunoscut printr-o serie de critici veninoase împotriva poezilor Alecsandri, Eminescu și Samson Bodnărescu¹⁾.

★

Chemat în fața judecătorului de instrucție, Eminescu trebuie să dea seama de întreaga activitate din timpul custodiei lui.

De la început pînă la capăt, marele poet nu poate spune decît **adevărul**, singura pavază cu care înțelege să se apere. Același lucru — adevărul — îl solicită și bunului său prieten, poetul Samson Bodnărescu — „care îmbină jurnalul liric cu poema în proză... și a cărui eleganță stă în discreție...”²⁾

Înfățișăm alăturat scrisoarea lui Eminescu, care demască subrezenia societății acelei vremi și constituie un rechizitoriu, fără imprecizie grandilocventă, dar cu logică limpede și calmă care, așa cum spune poetul, convinge prin adevăr și lipsă de evazivitate.

1) Ca răspuns la criticile pline de răutate și lipsite de orice înută logică, Eminescu publică, sub titlul generic „Petri-notae”, un număr de nu mai puțin zece sonete, pline de o fină și savuroasă ironie.

2) Perpessicius — „Viața Românească”, sept. 1955.

Iași în 25 Noembrie 1876

Dragă Samsone,

Judecătorul de instrucție nu așteaptă decît mărturia ta pentru a da ordonanță de „non lieu” adică, că nu e loc de urmărire împotriva mea în privirea cărților în chestiune. Dacă nu poți veni la Iași, trimite, după ce vei primi citația, o suplică către judecătorul de instrucție, prin care să-l rogi ca să delege pe primarul (sic) comunei să-ți iasă interogatoriul^{*)}. De urmărirea pe cale civilă adică de restituirea prețului cărților lipsă nu vom scăpa: acolo vom intra cu toții de la Cătănescu începând până la **inclusive** Petrino, pentru că nici unul din noi n'au primit biblioteca în deplină regulă^{**}). Dar această chestiune are să fie încurcată așa fel, încât are să le fie lehamete și judecătorilor și nouă de patarea asta.

Când vei fi interogat, te rog spune **adevărul**. Nu evaziv, nu încurcat, căci toată responsabilitatea civilă e o copilărie alături cu urmările ce le-ar avea pentru mine un singur neadevăr ce le-ai spune. Un neadevăr ar fi în stare să mă nenorocască pe toată viața și să-mi răpească onoarea. De aceea spune ce-am spus eu.

Eu am zis, că am numărat biblioteca de mai multe ori, că la fiecare numărătoare din nou am găsit tot mai puține cărți lipsă și că nici azi nu sunt convins că acele cărți lipsesc. Eu am sistemul de ținare a bibliotecii vicios, pentru că sunt mai multe biblioteci conținând aceleași materii, încât ușor se poate pune o carte în raft fals; c'un cuvînt eu am zis, că am **găsit** lipse, dar că până azi nu sunt convins că ele există într'adevăr.

Apoi am zis, că față cu sistemul cel vechi și nevoind să acuz cu ușurință pe nici unul din predecesorii mei, am hotărât să cataloghez din nou biblioteca, din care cauză n'am putut să fac proces-verbal de predare.

C'un cuvînt gîndește-te la una. Eu am spus adevărul deplin, pentru că orice evazivitate ar fi fost numai o bănuială mai mult. Orice evazivitate din partea ta ar fi o bănuială asupra mea. De aceea gîndește-te.

Dacă mai vrei informații și le pot da. Adresează la „Redacția Curierului”.

M. Eminescu.

^{*)} Poți zice în suplică, sau că ești bolnav, sau că n'oi mijloace de călătorie (nota lui Eminescu — N. R.)

^{**}) După renumita lege a comptabilității generale (nota lui Eminescu — N. R.)

Scrisoarea e prea elocventă ca să mai necesite vreun comentariu. Bineînțeles, justiția, oricît era de obligată, atunci, să asculte ordinea guvernului, totuși l-a achitat pe Eminescu. Însă aducerea marelui poet în fața justiției, pentru o meschină combinație de „rotativă” politică, rămîne o pată rușinoasă, de neșters, pentru acele vremuri.

Unde a trăit GEORGE ENESCU

La Dorohoi, aproape fiecare om își are micile sau marile sale amintiri despre George Enescu. Să nu vă mire deci o afirmație îndrăzneță făcută de cineva din partea locului: „Pe marele Enescu nu-l căutați la Paris, în mormîntul său de marmură din cimitirul Père Lachaise, ci în sufletul prietenilor de pe malul Jijiei”.

Au trecut numai doi ani de la moartea lui Enescu și dorohoiienii au terminat restaurarea casei în care marele artist a trăit și a creat o parte din operele sale. Fosta sa locuință din Dorohoi este azi casă-muzeu.

În această casă-muzeu am întilnit vizitatori care vin aci pentru a treia oară într-o săptămînă, care vin meru să vadă aceleași lucruri, care lăcrimează ori de cîte ori se găsesc față în față cu statuia, în mărime naturală, a marelui lor prieten; oameni care ating cu pietate obiectele de care s-a folosit și ilustrul muzician; care nu se saturează privind vechiul dar admirabilul pian la care a compus

Aici, în această cameră de lucru, Enescu a creat o parte din opera sa.

Enescu sau curioasa viață cu camerton, făurită de meșterul piteștean Remus Macarie.

Dar casa în care s-a născut cel ce a dus în lume faima țării este dincolo de Dorohoi. Două dealuri și două văi despart orașul de satul *Liveni*, azi satul *George Enescu*. În mijlocul unei livezi cu pruni și meri, meșteri prietepuți lucrează la restaurarea unui nou monument istoric menit să cinstească memoria lui George Enescu: casa în care el s-a născut. Nu este o lucrare tocmai ușoară. Cariile vremii și două războaie au lăsat urme adinci, astfel că munca specialiștilor de a o reface fidel este grea. În momentul de față clădirea este aproape refăcută și, în curînd, va începe restaurarea intericrului. În acest fel se va deschide cea de-a doua casă-muzeu „George Enescu” în raionul Dorohoi.

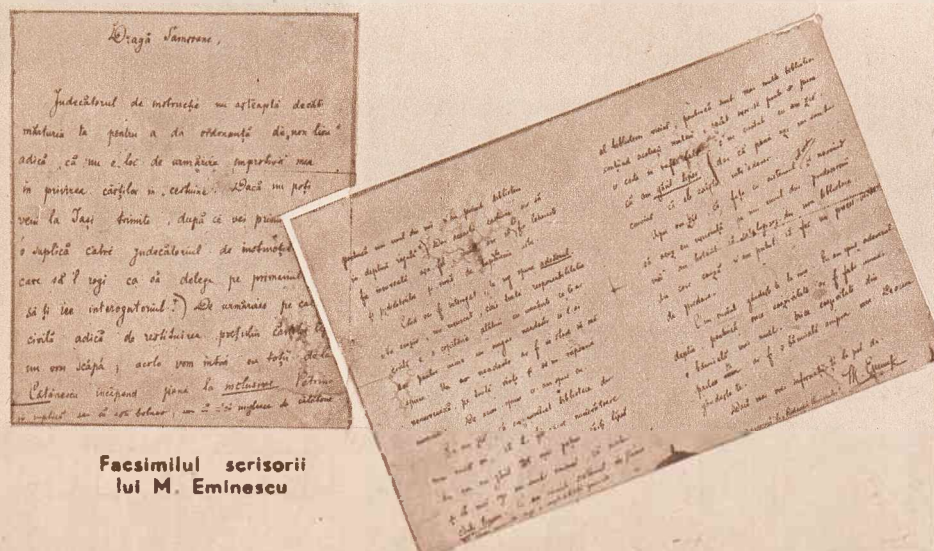
F. URSEANU

Fotografiile autorului

Spre satul care
← poartă numele.

Casa din Dorohoi
în care a locuit
George Enescu, este
azi casă muzeu ↓

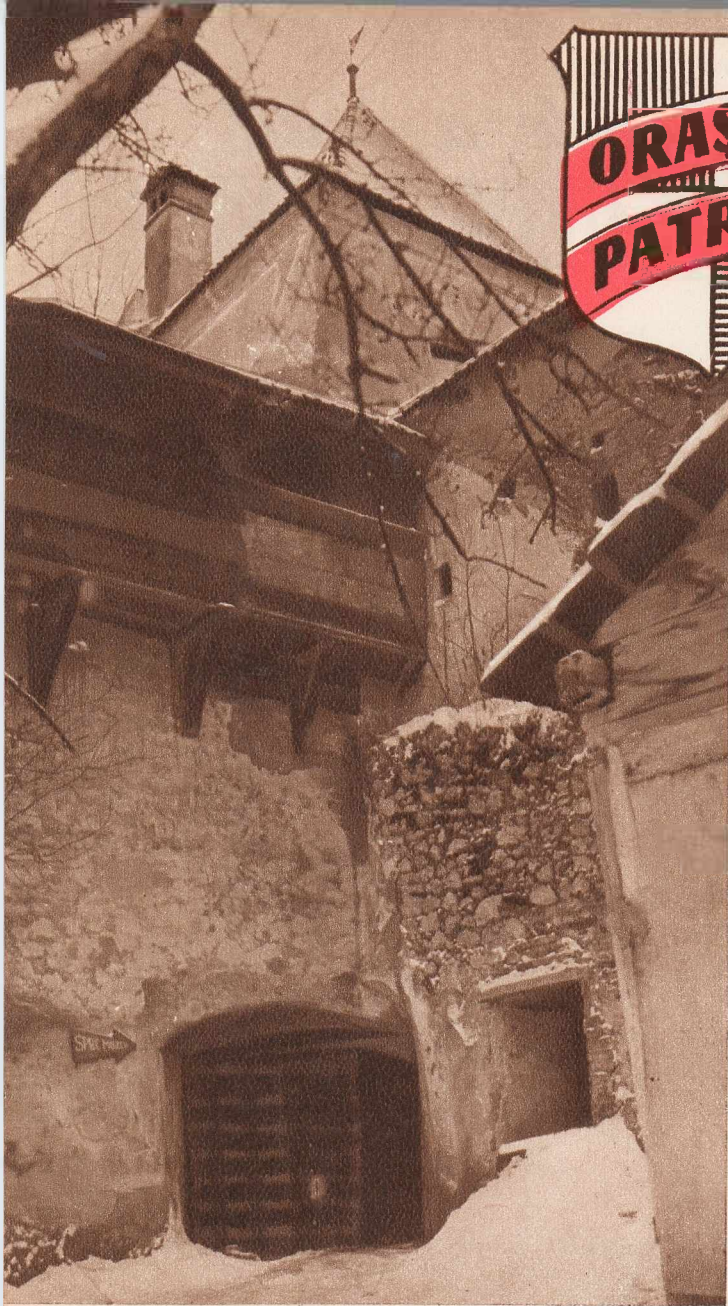

Facsimilul scrisorii
lui M. Eminescu

DE LA BRA

Fotoreporta

Așezat în cimpia mănoasă a Țării Birsei, în marea încovoiere a Carpaților, pe drumul spre patru trecători de munte — Buzău, Bratocea (cunoscut în istorie sub numele de Drumul Tătarilor), Predeal și Bran — actualul Oraș Stalin a avut încă din vechime o mare însemnătate strategică și economică. Întemeierea orașului și dezvoltarea lui ulterioară stau tocmai sub semnul acestei așezări, la răscruce de drumuri, drumuri de năvăliri, de războaie și de negoț.

Lângă o așezare semiagrară mai veche, de pe vremurile când românii locuiau aici lăolaltă cu slavii — cunoscută în secolul al XI-lea, sub numele de Barașul — sașii colonizați aici întemeiază mai târziu, într-un loc adăpostit între Timpa și Warte, o cetate denumită într-un act din anul 1342, **Corona**.

Sub amenințarea apropierei turcilor, orașul se împrejmuiește cu ziduri. În 1421 este totuși cucerit de turci, care nu-l pot însă deține multă vreme. În 1436, când turcii încearcă din nou să cucerească cetatea, ea rezistă în dosul zidurilor mai bine întărite între timp.

Ca oraș feudal, bogat de pe urma muncii iobagilor din regiunea înconjurătoare, a breslașilor dinăuntrul cetății și a negoțului, Brașovul ia parte activă la viața politică din Ardeal, cîrmuitorii lui căutînd să tragă foloase ba din situația precară a vreunui rege (ca în 1498, pe

vremea regelui Vladislav, care îi zălogeste Cetatea Branului), ba din luptele pentru succesiune (ca atunci cînd îl sprijină pe Ion Zăpolia), ba din lupta dintre principii din Ardeal (cum se întâmplă cînd primarul orașului, Mihail Weiss, moare luptînd lângă Feldioara în 1613), sau mai târziu, în timpul luptelor pentru independența Ungariei, cînd Brașovul a fost de partea lui Rakoczi.

Ca oraș feudal, împilator al iobagilor, zidurile sale au fost în repetate rînduri stropite cu singele răsculaților, ca, de pildă, în 1514 cînd au fost conduși de Ion Secuul, un subcomandant al lui Doja. Pe timpul lui Horia, Cloșca și Crișan au fost răscoale și în satele brașovene, conduse de Bucur Popacea Aludan.

Cu toate că Brașovul era oraș sășesc, el a ocupat un loc important în dezvoltarea culturii rominești și a celei maghiare. În tipografia lui Honterus, înființată în veacul al XVI-lea, diaconul Coressi tipărește primele cărți rominești și tot aci în Brașov se deschide prima școală rominească din Transilvania. În 1838 apar primele ziare la Brașov, unul în limba germană, altul în limba ungară și două în limba romină: „Gazeta Transilvaniei” și „Foaia pentru minte, inimă și literatură” la care lucrează Gh. Barițiu și apoi frații Andrei și Iacob Mureșanu. De acest oraș mai sînt legate printre

CE CALE LUNGĂ de la „Bastionul Țesătorilor” din zidul vechiului Brașov feudal (sus), la Uzina de Tractoare, bastion înaintat pe drumul spre socialism! (dreapta).

PRINCIPALELE ÎNTREPRINDERI DIN ORAȘUL STALIN

- „Ernst Thälmann”, uzină de tractoare.
- „Steagul Roșu”, autocamioane și rulmenți.
- „Strugul”, mașini-unelte.
- „Bela Brainer”, uzină metalurgică.
- „Ion Fonaghi”, uzină metalurgică.
- „Partizanul Roșu”, industrie textilă.
- „Textila Roșie”, industrie textilă.
- „Fabrica de Cauciuc”, industrie textilă.
- „Timpuri Noi”, fabrică de pastă de hârtie.
- „Gheorghe Doja”, fabrică de conserve și dulciuri.
- „Dezrobirea”, fabrică de produse igienice.
- „Nicoa”, fabrică de produse igienice.

CONTRAST IZBITOR între această stradă veche, întunecoasă, cu case înghesuite (sus) și orizontul larg deschis pentru copiii care se întorc de la școală în noul cartier de locuințe muncitorești „Tractorul” (dreapta).

ȘOV LA ORAȘUL STALIN

E. IAROYICI

alte și numele lui Anton Pann, ale compozitorilor Gheorghe Dima și Ciprian Porumbescu, al pictorului Mișu Pop și al poetului Șt. O. Iosif, născut chiar aci.

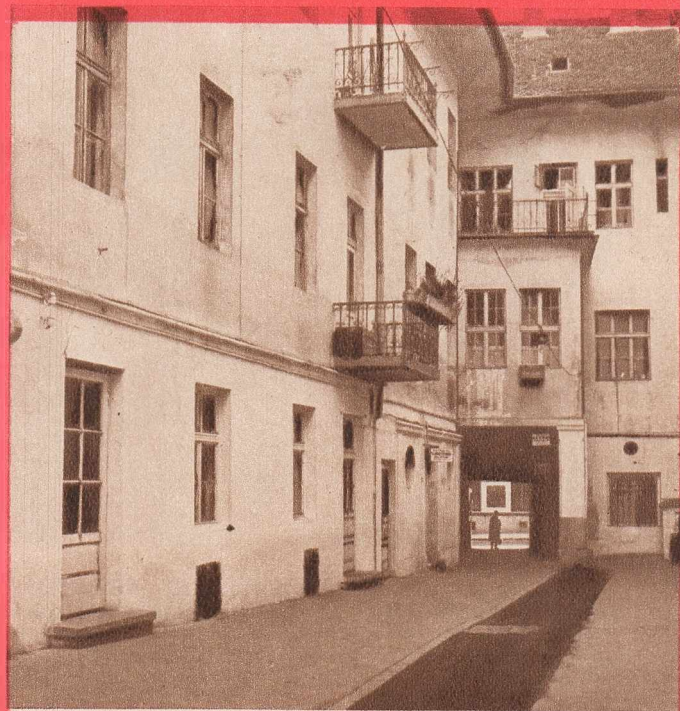
Deprinderea minuirii uneltelor este veche în acest oraș. Bătrânele ziduri mai poartă și azi încă nume ca Bastionul Fierarilor, al Țesătorilor, Turnul Meșteșugarilor etc., iar în vechile documente ale vremii se vorbește despre breasla cojocarilor, a olarilor și multe altele. Spre mijlocul veacului trecut se înființează primele fabrici cu un număr mai însemnat de muncitori. Un avânt industrial mai mare începe abia în're cele două războaie mondiale. Este însă un avânt artificial, bazat în mare parte pe capital străin și axat în principal pe industrie de război, deci cu un rol economic sterp față de economia generală a țării. Aceasta este o perioadă de cruntă exploatare, degenerând în cele din urmă în militarizarea întreprinderilor. Au loc greve și acte de sabotaj ale muncitorilor care luptau pentru încetarea războiului fascist și pentru un trai mai omenesc. Muncitorii din Orașul Stalin nu vor uita figurile mărețe ale curajoșilor luptători Bela Brainer, Ion Fonaghi, Iosif Rangheț și ale altor luptători trimiși de Partidul Comunist Român ca să-i îndrume și să-i conducă în lupta dusă în condițiile grele ale ilegalității.

August 1944, augustul eliberării, gă-

sește un oraș cu cartiere bombardate și incendiate, cu uzinele distruse și cu utilajele „dispersate” în cele patru vânturi. Pentru clasa muncitoare însă, atunci când are puterea în mîna ei, nimic nu e imposibil. Și iată că azi, numai după pușini ani de la război, faima acestui oraș cu oameni harnici și îndemnatoci se răspindește în toată țara și aproape în toată lumea. Cine n-a văzut pe ogoare tractoarele fabricate în acest oraș? Cine n-a văzut camioanele „Steagul Roșu” pe străzile și șoselele noastre? Cine n-a auzit măcar de fabricile „Bela Brainer”, „Ion Fonaghi” sau „Partizanul”?

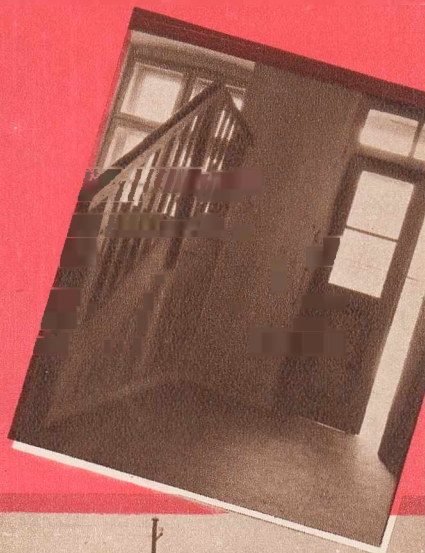
Azi, Orașul Stalin a devenit unul din cele mai însemnate centre industriale ale țării, contribuind din belșug la marile transformări în industria și agricultura noastră nouă. În anii de democrație populară, el a devenit și centrul unei clocotitoare activități culturale. Școli de învățămînt superior, un institut politehnic cu trei facultăți — de mecanică, de tractoare-auto și de silvicultură — teatru de stat, teatru muzical, teatru de păpuși, muzee și expoziții de artă.

Orașul înflorește din an în an și în noile cartiere, Steagul Roșu, Tractorul și C.F.R., apar mereu locuințe noi, școli și cluburi. Ce n-a reușit să facă burghezia în zeci de ani, a înfăptuit regimul nostru.

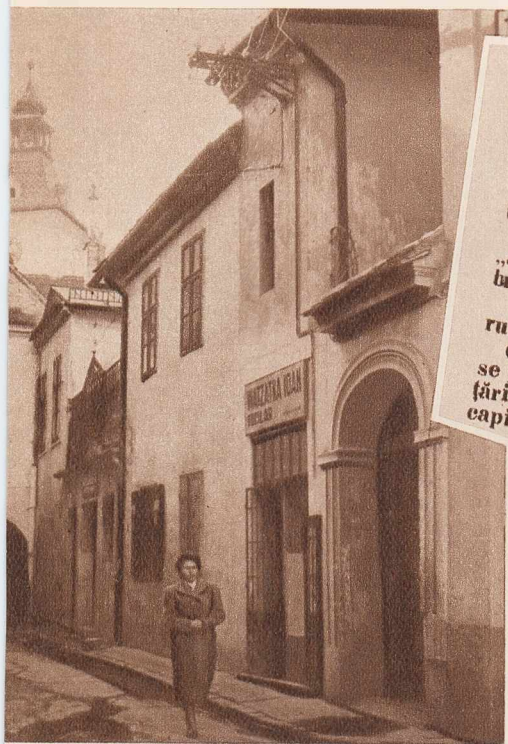
„N-AM STAT CU BRAȚELE ÎNCRUCIȘATE” — spune tov. Wilhelm Melas, fost muncitor strungar, luptător în ilegalitate, azi pensionar. Aci a fost sediul legal al Partidului Comunist în perioada 1921-24. Azi se intră pe aci la cinematograful „Popular” (fotografia de sus).

„Pe ușa aceasta intram să iau manifestele de la tipografia ilegală instalată în camera cazanelor băii comunale, prin anul 1932-33” (dreapta). „Aceasta este casa mea din str. Decebal nr. 9, refăcută după război. Aci s-au ținut ședințe în timpul ilegalității și veneau să se adăpostească tovarășii urmăriți de siguranță. Au venit la această casă Iosif Rangheț, tov. Al. Moghioroș, tov. Filip Ghelț și alți tovarăși” (fotografia de jos).

CITEVA CIFRE DESPRE PRODUCȚIE

- S-au produs peste 100.000 tractoare (socotite în tractoare convenționale de 15 cai putere).
- Pînă acum s-au produs 8 tipuri de tractoare.
- Mai mult de 13.000 autocamioane „Steagul Roșu” au ieșit prin porțile fabricii în ultimii patru ani.
- S-au produs pînă acum 4.500.000 rulmenți.
- Produsele fabricate în Orașul Stalin se exportă în aproximativ douăzeci de țări, printre care și în mai multe țări capitaliste.

LITERE ARABE PE UN TRACTOR ROMÎNESC? Intocmai! Explicația ne-o dă tov. ing. Virgil Actarian, directorul general al Uzinei de Tractoare: „Tractorul a fost expus la un târg internațional din Siria“. Eforturile continue pentru modernizarea unei serii de procese tehnologice au făcut ca uzina să producă tractoare mai moderne, universale, cu caracteristici și randamente mai bune. „Ținem pasul cu progresul tehnic mondial, cu alte uzine care fabrică produse similare“.

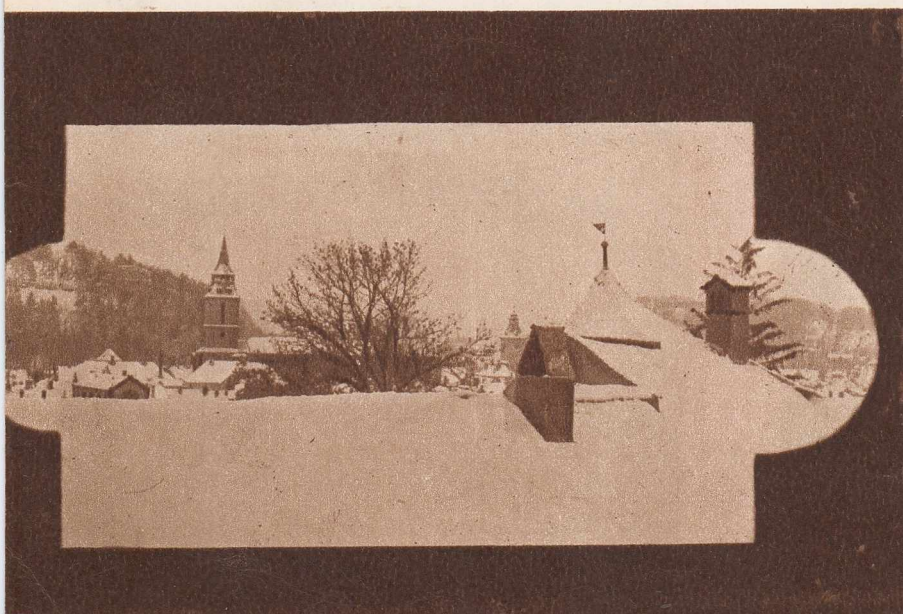
„**PREOCUPAREA NOASTRĂ PRINCIPALĂ** este construcția de locuințe pentru populația sporită a orașului“, spune președintele Sfatului popular orășenesc, ing. Vičenți Caraba, arătând pe hartă cum se vor dezvolta două cartiere noi: „Tractorul“ și „Noua“. Grijele sfatului se îndreaptă deopotrivă și spre iluminatul mai bun și pavatul străzilor, îmbunătățirea aprovizionării cu apă, mărirea capacității școlilor cu 50 la sută, un teatru în aer liber cu 6.000 locuri la Livada Poștei și terminarea construcției Teatrului de Stat de 1.200 locuri, linia de troleibuse Schei-Timiș Triaj, care va fi dată în exploatare în 1958, autostrada și funicularul Orașul Stalin—Poiana Stalin și încă multe altele.

CIFRE PRIVITOARE LA POPULAȚIA ORAȘULUI

1913—	30.000	locuitori
1930—	60.000	”
1942—	80.000	”
1956—	125.000	”

62% români.
15% germani.
12% maghiari.
11% alte naționalități.

Un colț al orașului i văzut din turnul de pază al „Bastionului Țesătorilor“.

„**APROAPE ÎN FIECARE DUMINICĂ** venim la Poiana Stalin“, ne-a spus tov. Francisc Naghi, muncitor sobar. Locuitorii din Orașul Stalin, cu mic cu mare, cu hrana în sacul de spate, se plimbă în frumoasele împrejurimi ale orașului. E distracția lor duminicală preferată.

Nu strică

NICI LACRIMA, NICI RÎSUL

Să-mi dați voie, mai întâi, să fac puțină teorie.

...artiştilii noştri au fost bintuiți în vremurile din urmă de o ciudată rătăcire a gustului, scuzabilă prin cinstita intenție de succes față de așa-numiții intelectuali. Au apucat doi, trei, tineri progresiști să susțină că melodramele și farsele sînt niște genuri prea primitive, prea învechite, care trebuie părăsile, și atît a fost destul...

Dar, „drept să spun că m-a bucurat” cînd „am văzut reapărînd numele cîtorva piese bătrîne, melodrame și farse populare, care fac totdeauna și plăcere publicului, și cîștig, moral și material, teatrului”.

Toate astea nu le spun eu. Le-a spus, la 3 octombrie 1899, în *Pagini Literare*, Caragiale.

Firește, nu *tot* ce-a spus Caragiale, acum aproape șase decenii, se potrivește *aidoma* vremurilor noastre. Însă esențialul celor rostite de acea înspăimîntătoare inteligență și acel desăvîrșit om de teatru care a fost autorul „*Scrisorii pierdute*”, rămîne și astăzi în picioare. Anume că: nu e nici o rușine să aplauzi o melodramă sau o farsă populară, chiar dacă unii, așa-numiții „intelectuali”, strîmbă din nasurile lor delicate.

Dar, mi se pare, am început să „vorbig discuții”. Să lăsăm...

Poetul Nicolae Tăutu a ținut să evocе acel gingaș și eroic chip al fetei de pe Jii, atît de dragă poporului nostru, chipul luminos al Ecaterinei Teodoroiu. Și a făcut-o cu mijloacele cunoscute ale melodramei. Și bine a făcut. Să ne trăiești, poete! Melodrama asta, cu goarnă între culise, cu drapelul țării desfășurat solemn, cu dreapta pedepsire a vrăjmașului cutropitor sau a trădătorului venal, cu „lovituri tari” în desfășurarea conflictului dintre buni și răi, cu risul sănătos pe seama schizozilor morali, cu lacrima ce cade față cu durerile îndurate de scumpa și frageda noastră eroină, cu atîtea tirade patetice, cu apoteoză de la final a jertfei supreme aduse patriei de fata de pe Jii — melodrama asta a mers drept la inima publicului, care a rîs cînd trebuie, a plîns cînd trebuie și a subliniat cu aplauze la scena deschisă ideile și momentele cele mai ascuțite ale piesei.

Știu tot ce se poate spune în această împrejurare. Că e ușor să iși emoții cînd desfășori pe scenă drapelul țării în sunetele fanfarei; că e ușor să induiozezi sau să zgudui inima omului cînd aduci în față trupul neînsuflețit al unei fete viteze etc. Ba, iacă, nu-i ușor de loc. Mai știu că despre Ecaterina Teodoroiu se poate scrie și mai bine, că fără doar și poate mult mai bine ar fi scris Shakespeare. Dar poetul nostru, care a îndrăgît figura Cătălinei, a ținut nu numai să reinvie în inima noastră fapta ei plină de măreție, dar să și slujească sentimentului puternic și nobil al dra-

gostei de patrie și ideii despre dreapta biruință împotriva cutropitorului hrăpăreț. Și a izbutit.

La Teatrul Armatei, unde s-a reprezentat melodrama poetului Nicolae Tăutu și care e vrednic de felicitări pentru această faptă, Ecaterina Teodoroiu a fost interpretată de Magdalena Buznea. Tînăra actriță a exprimat, simplu

și emotiv, și sfioșia fetei, și bărbăteasca ei vitejie. Cu sobrietate și subțire emoție lăuntrică a secondat-o, în colonelul Dobre, actorul Constantin Neacșu. Se mai fac vrednici a nu fi uitați: Sandu Sticlaru în plutonierul Stavrat, măcar că a ținut și unde nu se cade să provoace hazul; Constantin Brezeanu în maiorul Mo-

ruzii, infamul trădător, și — dacă n-ar fi strigat inutil, dar inconștinu — Mihai Herovianu în căpitanul Otto Weib.

Iată, mi-a plăcut melodrama, mi-a plăcut spectacolul, cînd am ascultat-o și l-am văzut, și scriu, și acum cînd scriu, că mi-a plăcut. Și totuși nu socotesc că fac un act de vitejie...

Scenă din spectacolul „Ecaterina Teodoroiu”, prezentat de Teatrul Armatei. În rolul Cătălinei, Magdalena Buznea

RAVAGIILE LUCIDITĂȚII

Nimeni nu poate spune că o domnișoară din înalta societate, mărîindu-se cu un plebeian, n-a dus cu el casă bună, și vice-versa: plebeianul cu domnișoara. Se pot da cazuri reale care să convingă că lucrul a fost posibil.

De bună seamă că în piesa „Suflete tari” — reluată de curînd la Teatrul Tineretului — Camil Petrescu n-a urmărit să demonstreze numai neputința unei bune căsnicii între inși aparținînd unor clase antagonice, așa cum ar putea să înțeleagă te miri cine. Aici, e vorba de ceva mult mai complex. Băiatul de țară Andrei Pietraru — pripășit ca bibliotecar în casa „nobilă” a lui Matei Boiu-Dorcani, care se trage din nu mai știu cîți logofeți și cîți spătari — este un caracter puternic, un „suflet tare”. În ciuda timidității pe care i-o însuflă deopotrivă aur și de noblete a lumii în care — intrat printr-o întîmplare și dragostea lui carbă

și pătimașă pentru Ioana Boiu, coborîtoarea din spătari și logofeți, tîria lui de suflet, în adînc, rămîne nealterată. Dar „suflet tare” este și Ioana Boiu. Întîlnirea acestor două „suflete tari” nu poate fi, logic, decît o ciocnire. De aici și conflictul piesei. E vorba, deci, de o dramă psihologică? Firește, e vorba și de asta. Dar dacă ar fi fost numai despre o dramă psihologică, autorul putea alege acele „suflete tari” din aceeași clasă socială; nu era neapărată nevoie să fie unul de la țară, iar cealaltă o aristocrată. Paradel cu ciocnirea sufletească, avem aici și o ciocnire în ordine socială. Căci atît Andrei Pietraru, cît și Ioana Boiu, fiecare în felul său, reprezintă în economia dramei — clasă din care au purces și căreia li aparțin. Și dacă finalul e tragic, este așa nu fiindcă Andrei și Ioana nu s-ar fi putut uni, ci pentru că între clasele sociale antagonice pe care ei le reprezintă nu sînt posibile împăcarea și încuscrirea. Și mai e ceva. Cum se știe, Camil Petrescu a

fost un cerebral. Literatura lui, în genere, e cerebrală. Dar îmi îngădui să cred că nu numai din pricina asta, cei doi eroi ai săi sînt cerebrați. Căci nu e vorba aici ca cei doi parteneri să fie lucizi în jocul dragostei lor. Luciditatea lor își exercită puterea și ca apărători ai prestigiului clasei fiecăruia. Nu replici, ci scene întregi sînt în drama lui Camil Petrescu, unde Andrei își apără, fie față de bătrînul Matei Boiu, fie față de Ioana, obișnua sa, care nu i-a interzis noblețea și demnitatea sentimentelor, ci dimpotrivă.

Luciditatea excesivă face ravagii. Și dacă Ioana la final e destrămată, ca și tatăl său — asta vine de la o destrămare istorică, adică de la destrămarea clasei sale. Dacă Andrei e destrămat pînă la sinucidere, e fiindcă luciditatea lui i-a șoptit că viața nu-i poate îngădui să se integreze într-o lume în agonie și să, încercînd această falsă integrare prin sentimentul, uneori absurd, al dragostei, prin delatarea de clasa lui — trebuie să piară.

De vorbă cu

fov. ing. ANTON VLĂDOIU

președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei

În ultimii ani, Capitala țării s-a îmbogățit cu o serie de realizări edilitare, cu noi blocuri și cartiere de locuit, cu impozante edificii culturale și construcții sportive etc. Alte importante realizări sînt în curs de înfăptuire și altele în planurile de perspectivă.

Pentru a informa pe cititorii noștri asupra tuturor acestora, ne-am adresat tovarășului ing. Anton Vlădoiu, președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei.

— Ce realizări mai importante au contribuit la înfrumusețarea Bucureștilor în anii puterii populare?

— Printre preocupările de seamă ale guvernului nostru a figurat și aceea a înfrumusețării și modernizării primului oraș al țării. În acest scop, Sfatul Popular al Capitalei a alocat importante fonduri care să ducă la lărgirea spațiului de locuit, la construcția unor impunătoare edificii culturale, la deschiderea de străzi și artere noi, la înființarea și amenajarea unor parcuri și teatre de vară, baze sportive etc. Toate acestea sînt prea cunoscute ca să le mai înșir.

— Ar fi însă interesant de amintit ce s-a făcut pentru creșterea spațiului locativ.

— Desigur, nu încă atât cât e necesar. Totuși să nu uităm că s-au construit mai multe cartiere de locuințe noi, ca cele din Ferentari, Floreasca, Drumul Serii, Panduri, Vatra Luminoasă, Bucureștii Noi etc.

— Precum se vede vă referiți la construcții din cartierele pe care burghezia le numea cu dispreț periferice. Ați putea să ne arătați și alte realizări din aceste cartiere?

— Fără îndoială. Numai în cartierele mărginașe s-au pavat străzi pe o întindere de peste 5 milioane metri pătrați. Conductele de gaze naturale au fost lărgite și nu numai în străzile centrale, ci și, mai ales, în foarte multe străzi mărginașe. Tot în perioada de care vorbim au luat ființă în asemenea cartiere o serie de școli noi. Amintesc de cele din cartierele Vatra Luminoasă, 23 August, Bucureștii Noi, Ferentari. Acum sînt în curs de executare cinci case de cultură raionale pentru tineret.

— Ce alte măsuri a întreprins Sfatul Popular al Capitalei pentru îmbogățirea peisajului bucureștean?

— Fără îndoială — de altfel este și părerea multor străini care ne-au vizitat orașul — că o notă aparte o dau Capitalei parcurile, spațiile verzi răspândite pe întreg cuprinsul său, precum și arborii plantați pe magistralele bulevardelor și străzilor. Pe această linie au fost amenajate parcurile Băneasa și Andronache și s-a dus o acțiune susținută pentru plantarea a milioane de arbori și arbuști. O serie de locuri virane au fost transformate în adevărate grădini și spații verzi, iar pe altele a început în cursul anului 1956 construirea „plombelor”.

— Ce înțelegeți prin „plombă”?

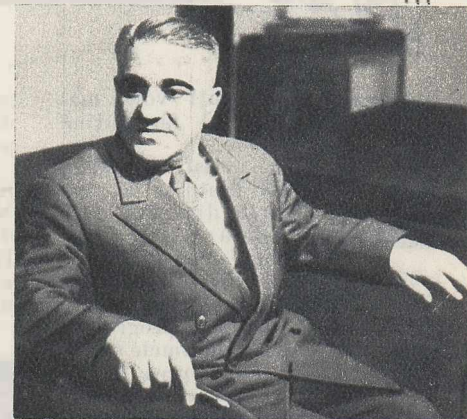
— Vă miră, probabil, termenul? Este denumirea pe care tehnicienii au dat-o noilor construcții cu mai multe etaje, ridicate pe terenurile virane dintre blocurile de pe arterele principale ale Capitalei. Așa, de pildă, sînt construcția ridicată pe locul Carltonului, cele în curs de executare lângă Ministerul Energiei Electrice și Industrii Electrotehnice și lângă clădirea Comisiei de Stat a Planificării. Multe altele de acest fel s-au construit sau continuă să fie construite în perimetrul central al orașului. În asemenea construcții au fost investite pînă acum peste 40 milioane lei.

— Ne-am referit pînă acum la un sumar bilanș, ca să spunem așa, al celor mai însemnate realizări edilitare. Am dori să ne vorbiți ceva de perspectivele anului în curs și ale anilor ce vin.

— Planul pentru '58 și de perspectivă este foarte bogat. Voi aminti doar cîteva dintre lucrările de căpetenie pe care le prevedem. Este vorba de construirea unui mare local pentru expoziții, care se va înălța pe fundația clădirii destinate în trecut fostului senat; de construcția Teatrului Național ce se va ridica pe locul fostului teatru bombardat de hitleriști și de construirea Circului de Stat. Se prevede executarea unor monumente, ca: statuile lui V. I. Lenin, N. Bălcescu, George Enescu, M. Eminescu; sistematizarea completă a Pieței Republicii etc. Toate aceste lucrări se află acum în stadiu de proiectare. În acest an vor începe lucrările pentru sistematizarea Pieței Victoriei, al cărei proiect se află în pregătire.

— Și locuințele?...

— Atenția principală va fi îndreptată și în acest an spre continuarea construcțiilor de locuințe, mai ales în jurul uzinelor mari, cum sînt F.C. „Gh. Gheorghiu-Dej”, „23 August”, Complexul C.F.R. „Grivița Roșie”, „Casa Școlii” etc. Majoritatea investițiilor sfatului popular vor fi destinate lărgirii spațiului de locuit. În acest sector vor fi canalizate peste 50 la sută din volumul de investiții. În anul acesta va continua construcția de locuințe pe arterele principale — plombele despre care vorbeam — volumul de investiții atingînd în această direcție o sumă de peste 80 milioane lei. Printre alte construcții de acest fel se află și o mare clădire — plomba ce se va înălța în vecinătatea imobilului din Bd. Magheru colț cu

ing. Anton Vlădoiu

strada C.A. Rosetti. Lucrările acestui imobil vor începe în primăvara acestui an.

— Dar în privința ajutorului pe care-l poate da sfatul popular cetățenilor ce-și construiesc case cu împrumuturi de la stat, puteți să ne spuneți ceva?

— Da. Există o propunere a noastră ca toate aceste împrumuturi să fie centralizate la sfatul popular. Ar fi posibilă astfel construirea unor blocuri mai mari și mai economice. S-ar face economie de terenuri și de lucrări edilitare legate de astfel de construcții (noi străzi cu pavașe și trotuare, canale, apă și lumină electrică etc.), iar pe de altă parte cetățenii ar avea avantajul că ar putea lua în folosință mai repede locuințele.

Sfatul popular va stimula inițiativa cetățenilor ce dispun de mijloace bănești și doreșc să-și construiască locuințe pe cont propriu, ajutîndu-i prin repartizarea de terenuri, de materiale pentru construcție contra cost, prin executarea proiectelor și prin rezolvarea altor probleme pe care le implică asemenea construcții. De altfel, pentru a exista o vedere unică asupra construcțiilor din Capitală, s-a hotărît unificarea tuturor întreprinderilor de construcții, sub conducerea directă a sfatului popular. În cadrul unei Direcții generale a construcțiilor pe întreaga Capitală.

— Și acum o ultimă întrebare: Care este situația iluminatului fluorescent?

— Acesta va fi sistemul de iluminat, pe care, treptat, îl vom introduce, mai întîi pe arterele principale și apoi în toate cartierele Bucureștilor. În afara unui iluminat mai bun, apropiat de lumina zilei, adoptarea acestui sistem oferă posibilitatea unei economii de energie electrică de peste 60 la sută. Calculați ce înseamnă această economie la 50.000 de becuri cîte ar pe străzile Capitalei și vă veți da seama de avantajele iluminatului fluorescent. Capitala noastră va fi nu numai luminată, ci și luminoasă!

R. SCURTU

Olga Tudorache și Mircea Anghelescu în piesa „Suflete tari” (Teatrul Tineretului).

Sînt bucuroși că, la Teatrul Tineretului, toate acestea au reieșit cu limpezime. Interpretării celor două roluri de căpetenie — Olga Tudorache și Mircea Anghelescu — au fost lucizi și au exprimat ravagiile lucidității. Grele, covârșitoare roluri, care duc spectacolul pe umerii și bine, foarte bine, duse pînă la capăt. Cînd niște actori tineri ca aceștia izbutesc într-un spectacol dificil, întemeiat pe nuanțe, îți crește inima. Cînd într-un rol de secundă importantă îți înțelegi iarăși o tînără actriță care a știut să cîștige mult în experiență și să comunice, discret și puternic totodată, propria ei emoție, nu poți face decît declarații de satisfacție. E vorba de Doina Tuțescu în Elena. Păcat însă că maestrul A. Pop-Marțian a apărut cam plictisit, că maestrul V. Valentineanu era cam teatral și că maestrul Al. Critico, care a reușit o bună schiță, avea o mască ce contrazice datele personajului: de ce atât de vîrstnic, prin mască, de vreme ce Prințul Bazil și-a trăit copilăria cu Ioana, care are 29 de ani?

Am apreciat regia lui Constantin Sincu, care a dat atmosfera apăsătoare a interiorului casei lui Matei Boiu, atît prin lumină și mișcare, cît și prin ritm. Un reproș serios i se poate aduce numai pentru distribuția absolut greșită a lui Gheorghe Oprina în rolul lui Culai Darie. E drept că acest tînăr actor respiră sănătate, și fizică și morală, ceea ce rolul cere, dar stilul său de joc exprimă atîta frust, primitiv și rudimentar, încît nu se potrivește cu personajul. Apoi lui Oprina i se pare că toate cuvintele rostite au valoare egală și toate trebuie spuse tare, tare de tot și răspicat. A sunat dincolo de tonul, just, imprimat spectacolului.

Mic ghid turistic

E drept că Giurgiu nu e un oraș prea mare și mulți îi socotesc însemnătatea doar prin faptul că e port la Dunăre. El are însă culturi interesante și multe relieve din trecut.

Astfel, în partea orașului cunoscută sub denumirea de „vărârie” se găsesc ruinele cetății lui Mircea cel Bătrîn, din care au rămas azi doar urmele temeliei. Aici, pe o mică întindere de pămînt care era altădată o insulă, voievodul Mircea a ridicat, prin 1400, un castel fortificat, ca întăritură împotriva invaziilor turcești. Locul a cunoscut, în decursul veacurilor, lupte crîncene între romini și cotoropitorii otomani, castelul acesta trecînd de fiecare dată de la o stăpînire la alta.

Recent, la această mică fortificație a lui Mircea cel Bătrîn, care a jucat un rol important în istoria poporului nostru, au început săpături și lucrări de dezvoltare a zidurilor.

GIURGIU

Un alt monument, care desigur vă va atrage privirea din clipa în care veți ajunge pe strada principală, este cunoscutul „turn din centru”, construcție masivă cu o siluetă impunătoare ce domină întregul oraș. Despre turn se știe doar că a fost construit de turci după anul 1700 pentru a servi ca punct de observație în legătură cu celelalte fortificații ale orașului. Cu timpul, însă, el a fost folosit și ca foisor de foc.

Pînă în zilele noastre, turnul a suferit diferite transformări, care nu i-au deformat totuși prea mult arhitectura inițială.

Mai pot fi vizitate și ruinele zidului „Tabla” (aflate în partea de sud a orașului), zid ridicat de turci pentru a apăra orașul de armatele ce urmăreau gonirea otomanilor.

Acum cîte ceva despre monumentele artistice. Vă va interesa, desigur,

monumentul ridicat în memoria ostașilor francezi care au izgonit din Giurgiu pe ocupanții germani în timpul primului război mondial. Apoi, bustul marelui nostru poet Mihail Eminescu, care a trăit un timp și în Giurgiu, cîștigîndu-și aici existența în condiții foarte grele. Giurgiu este orașul în care prietenii lui Eminescu l-au găsit pe poet într-un grajd, citind din operele unor mari clasici germani.

O adevărată operă de artă și tehnică a zilelor noastre este marelui pod care leagă malul românesc de cel bulgăresc — podul prieteniei, construit recent peste Dunăre, în dreptul orașului Giurgiu.

Precum vedeți, dacă aveți prilejul de a trece prin Giurgiu, puteți găsi și aici locuri interesante de vizitat.

F. U.

VICTOR TULBURE:
„CORNUL PĂDURARULUI“*)

Nu e de loc în-
limplătoare și nici
festivă admirația,
de atâtea ori mă-
turisită în versuri,
a poetului Victor
Tulbure pentru
maestrul prozei ro-
minești, Mihail Sa-
doveanu.

„Dulce grai de câmp
și de coltur
M-a-nvățat uncheșul
meu: țaranul.
De aceea m-am toc-
mit de mic
Ucenic la tata Sa-
doveanu“

Victor Tulbure

își divulga poetul,
într-o „Prezentare“
la volumul său de „Versuri alese“ (1956), pe ma-
rii săi dascăli literari.

Ucenicia la slova de mari limpezimi sadove-
niene, dragostea poetului pentru neîntrecutul
cîntăreț al dulcilor plaiuri moldovene, se resimt
puternic în lirica lui Victor Tulbure. Nu e vorba,
firește, de cine știe ce influențe livești și de
suprafață, după cum nu se pot identifica motive
din proza marelui scriitor tratate în versuri de
autorul poemului „Vară fierbinte“. A căuta
astfel de urme, ar fi cu totul deplasat. Apropierea
care se face între poezia lui Victor Tulbure
și proza lui Mihail Sadoveanu implică alte
asociații decât acelea ale influențelor și filia-
țiilor directe. Procesul e mai adînc. În opera
de o atît de specifică și învăluitoare poezie
a maestrului, tinărul „ucenic“ a deprins cîteva
esențiale învățăminte pe care certa lui vocație
poetică le-a trecut în substanța creației sale li-
rice. Se vedește astfel la Victor Tulbure o
mare exigență pentru limba folosită în lirica
sa. Ultimul său volum, „Cornul pădurarului“,
apărut recent, ni-l prezintă pe poet într-un
și mai pronunțat progres în ceea ce privește crea-
rea unei exprimări limpezi, concentrate, de
o pregnantă sugestie poetică. Deși nu le lasă
de loc să se întrevadă, bănuim eforturile poe-
tului pentru obținerea acurateții cuvintului,
a clarității de cristal în imagine, a pătrunzătoare-
rei melodii în vers. Nu rare sînt versurile în
acest volum surprinzătoare prin noutatea fi-
rească a imaginii, aptă să transmită, întregă,
emoția poetului:

„Vin tocmai de departe și-ngeunchez smerit
Pe dealul Plevnei. Noapte. În glie dorm
străbunii...“

„În zări e-o cruce veche, ca un gornist rînit
Tinzînd un braț spre ceruri, să prindă
goarna lunii“.

(„Pe dealul Plevnei“)

Frumusețea priveliștilor patriei îi scot lui
Victor Tulbure pasionante accente de odă:

„Scump și dulce plai al Babei Dochii,
Țară ca Heana Cosînzeana,
Mi-ai robii și sufletul și ochii,
Mi-ai vrăjii și inima și geana.“

„Șapte vieți de-aș mai trăi anume
Și-ne-o viață de mi-ar fi iar dată,
Niciăieri mai cald și drag pe lume
Nu mi-ar fi ca-n țara-mi minunată!“

(„Țara“)

O blîndă undă lirică sadoveniană înfioară
emoția poetului la vederea armoniosului relief
al țării. Dar contemplarea nu e pasivă: munții,
dealurile și cîmpiile țării îi amintesc poetului
trecutul de suferință și de luptă pentru libertate
al poporului („Barda“, „1907“). Păstrarea in-
tegrității frumuseților patriei solicită poetului
grave răspunderi. În poemul „Cele două dru-
muri“, poetul se declară hotărît a merge laolaltă
cu poporul nu pe drumul acoperit de colb și de
cenușă, căruia-i „deasupra dau tircoale corbii“,
ci pe acel care suie spre o viață nouă, spre li-

bertate, pace, fericire. Și îndemnul poetului
sună tot atît de categoric ca și hotărîrea lui:

„Doar două drumuri ți se-arată!
Să nu se-ntindă-n lume fumul,
Trezește-te! Privește-odată
Și răspicat alege-ți drumul!“

„Poet al vremurilor noi“, așa cum se declară
Victor Tulbure, el cîntă în tonuri grave, solemne,
pe ziditorii viitorului de lumină deplină al
țării sale. Lirismul bărbătesc al acestor poeme
exprimă încrederea poetului în izbînda cauzei
drepte pe care a îmbrățișat-o poporul; de ase-
menea convins că în aceste timpuri „cînd rin-
duirea putredă se sfarmă, /poetul să nu zacă,
să nu doarmă“ — el ne comunică singura și su-
prema lui mindrie:

„...Era în patruzeci și patru anul!
Partid iubit, sub steagurile tale,
De-atuncea bat o neîntoarsă cale:
Pe-atunci stăpîn îmi ești. Și-ți sînt oșteanul
Ce se călește-n focul luptei grele.“

„...Aceasta e mîndria vieții mele!“

Ca și în celelalte volume, și în „Cornul
pădurarului“ întîlnim aliajul caracteristic
lirice și gravitate, gingășie și solemn, suavitate și
sarcasm, acesta din urmă adresat inamicilor
fericirii umane. Poet în adevăratul înțeles al
cuvîntului, dăruit organic cu simțul armoniilor
și proporțiilor lirice, a cărui activitate poetică
ne-a dat pînă astăzi cîteva bucăți antologice,
Victor Tulbure e chemat ca din roșia lui
vioară să îște un cîntec mai deplin, mai pro-
fund, mai variat. E aceasta o legitimă do-
rință, deoarece chiar poetul ne spune:

„Codrul pin'la mijloc l-am pătruns,
Steaua mea deasupra-mi scînteiază,
Dar nu-i cîntul încă îndeajuns
Și mi-e vremea, iată, la amiază“.

„E-n amiază. Nu mai poposesc.
Drumul pin'la capăt îl voi bate“.

În ceea ce ne privește, bizuindu-ne pe fie-
care volum de poezii ce ni-l dă, avem cer-
titudinea că angajamentul poetului Victor
Tulbure se va realiza, într-adevăr, „pin' la
capăt“.

Trăian STOICA

*) Ed. Tineretului — 1957

AUREL MIHALE:

„NOPTI ÎNFRIGURATE“*)

Dacă pînă nu de mult prozatorii noștri rămă-
seseră datori în privința reflectării evenimentelor
— de altfel pline de substanță epică — din preaj-
ma actului eliberării și a anilor imediat urmă-
tori lui, cînd, asemenea metalului într-un
cuptor, s-au călit multe conștiințe pînă atunci
obligate să viețuiască în umbră — iată că acum
scriitorii încep să traseze și contururile acestei
periode de timp.

Un moment din acest interesant proces —
acela al războiului antihitlerist oglindit, în
conștiința unor oameni convinși că ultimul act
al marii conflagrații prefigurează zorile unei
vieți noi, visate cu înverșunare — este repre-
zentat de suita de povestiri ale lui Aurel Mihale,
sugestiv intitulată „Nopti înfrigurate“.

În cele patru su-
te de pagini ale
cărții sale, Aurel
Mihale reconstituie
cu perspicacitate
psihologică desti-
nul a zeci de oa-
meni în clipa în
care aceștia, con-
vinși de justetea
cauzei lor, se arun-
că în viltoarea e-
venimentelor. Șase
din cele optspreze-
ce povestiri refac,
prin intermediul
unor personaje ale-
se dintre cele mai
variate pături sociale, starea de efervescentă,
de așteptare, prin care a trecut marea masă a
populației țării în zilele cînd frontul hitlerist din
Moldova primea puternice lovituri din partea Ar-
matei Sovietice. Pe atunci toate conștiințele
combative erau treze, așteptînd semnalul luptei
decisive. Nu era vorba de o așteptare pasivă,
ci de una activă, mai ales în rîndurile muncito-
rimii și ale țărănimii sărace, și nici de un eroism
de paradă, ieftin, ci de unul care însemna anga-
jarea întregii vieți pentru izbînda insurecției
ce se pregătea. Figura „dezertorului“ Cristache,
țaran pâlmasă hăituit de jandarmi, a muncito-
rilor ilegaliști Marin și Pascu din povestirea
„Zile de luptă“, atmosfera revoluționară din
Atelierele Grivița în preajma eliberării țării,
stăruie ca un ecou prelung în mintea cititorilor.

Aurel Mihale

În această primă parte a volumului un leit-
motiv revine în gîndirea fiecărui personaj:
„așa nu se mai poate trăi“; și în virtutea lui
înțelegem mai bine, mai omenește, semnificația
adîncă a întoarcerii armelor, înțelegem de ce
pe frontul antihitlerist, au învins acele forțe
care erau dotate cu o puternică armură morală,
cu spiritul justiției, al umanității. Am sugera
în această privință o lectură atentă a poveș-
tirilor „Casa de piatră“ și „O incursiune“, în care
exceptionalul faptelor se îmbină cu firescul
îndeplinirii misiunilor. Tăria de a rezista a
eroilor din aceste povestiri s-a născut, fără în-
doială, din conștiința că fiecare gest, fiecare
acțiune, chiar de-ar fi să aducă moartea, sal-
vează sute de alte existențe. Cît de umană,
cît de pătrunsă de înalt spirit patriotic este,
sub acest unghi privită, jertfa ofițerului sovietic
Crișa sau a lui Andrei Ivanovici, ucis în mod
laș de fasciști, după ce armistițiul se instaurase
pe întreg frontul! („Ultimul asalt“).

Ca și în prima parte a volumului, și aci
Aurel Mihale a fost preocupat de ideea de a
descoperi acele resorturi sufletești care generează
valori morale în stare să înfrîngă chiar și oțelul
blindatelor. Evitînd descrierile patetice, opti-
mismul facil sau grandilocvența, autorul a
povestit faptele descrise cu cea siguranță
a omului care le-a trăit, fără să le înfrumuse-
teze sau să le coloreze sumbru. Cu „Nopti
înfrigurate“ Aurel Mihale și-a găsit nota specifică
a scrisului său.

L. VOITA

*) Ed. Tineretului — 1957

H. STOLPER

DRUMURI

Am bătut către școală un drum
Ani în șir. Mi-amînesc și acum,
De cu zori cu ghiozdanul plecam
Și acasă, la prînz, mă-ntorceam...

Și alt drum am bătut. Negru drum
Către lagăr, Sub zare de scrum.
Ochii sînge și lacrimi au stors...
Dar acasă eu tot m-am întors.

Și alt drum am bătut. Și alt drum
Înspre front, prin explozii, prin fum.
Mitralierele mult mă lătrară...
Și acasă întorsu-m-am iară.

Cu trecutul în spate, un drum
Bat și azi. Tihnă n-am nicidecum.
Calea mi-i de o stea luminată
Și eu nu mai mă-ntorc niciodată!

În romînește de Victor TULBURE.

In
impărăția
MORTII
GALBENE

III

de GÖTZ RICHTER

CLIPE DE GROAZĂ

La pescuit de... tutun

La două zile după catastrofă când furia apelor se potolise, André și negrul Dabbé se îndreptară spre copacul doborât, pe o plută legată ca vai de lume. Barca lor se afla și acum sub coroana copacului. Dabbé intră în apă. Ii era frică și de aceea nu se cufundă prea mult; peste câteva secunde se arătă la suprafață, tușind și strănutind.

— Nu vede nimic... Nu lăsat crengi... Dabbé cufundat, încă... — rosti îl cu greu.

În sfârșit, negrul reuși să pună mâna pe funia bărcii. André legă unul din capetele ei de un ciot solid, iar pe celălalt, Dabbé și-l legă de o mină. Acum se cufundă cu mai mult curaj.

Curînd reveni la suprafață trăgînd după el lada masivă care se scufundase o dată cu barca. André strigă:

— Dabbé, tutunul este în săculeț. Ai înțeles? Mai pescuiește și săculețul și atunci ne vom întoarce.

André vorbea pe un ton aproape rugător. Își dădea seama că Dabbé ostenise. De astă dată negrul rămase sub apă destulă vreme. Când reveni la suprafață chipul lui era negru-vinețiu. Își scutură capul, scuipă, apoi își scutură tot corpul ca un pudel ud.

— Ai izbutit? — nu se putu stăpîni să nu-l întrebe André.

— Săculeț la frînghie — îl liniști Dabbé, răsufliînd greu. André trase de funie din toate puterile și scoase din apă săculețul cenușiu, impermeabil.

— Dabbé, tutun! — se înecă el de bucurie și, cu degetele tremurătoare, apucă o țigară.

Ochii negrului se aprinseră de dorința de a fuma. André se făcu roșu ca racul.

— Ține, Dabbé, se grăbi el... Uite, un pachet întreg. Acum avem ce să fumăm.

Dabbé pornește la drum.

În jurul colibei, pe liane, ca pe frînghii, erau întinse la uscat albiturile. Coliba căpătase înfățișarea unei mici așezări omenești. Dar, atîta vreme cît barca nu era scoasă la suprafață, le era sortit să rămînă prizonierii pădurii. S-o

André studie îndelung harta, dar distanța pînă la satul cel mai apropiat nu se scurta nici așa; pînă acolo nu era mai puțin de o zi, două de drum. Nici el, nici Dabbé nu cunoșteau limba locuitorilor pădurii; nu se știa dacă aceștia vor consimți să-i ajute, și altă scăpare nu aveau. Mîine în zori Dabbé va porni la drum.

— Bagă de seamă să nu se umezească chibriturile și nu pierde hîrtia. Ai grijă de busolă. E ultima.

Dabbé își azvîrli pe umeri o raniță de foaie de cort în care pusese tutun, chibrituri, țigări, alimente și hîrtia pe care André însemnase drumul. Apoi luă un topor mic și se opri nehotărît, ca și cum și-ar fi amintit că a uitat ceva.

André se apropie de el.

— Toate cele bune, drum bun, spuse el și-i întinse negrului mîna. Mirat și mișcat în același timp, Dabbé i-o strînse cu stîngăcie.

— Dabbé mers repede, foarte repede...

Înainte de a pătrunde în desîș el se întoarce și privi coliba lîngă care stătea André. Apoi se pierdu dincolo de zidul verde. André auzi hufniturile toporului cu care Dabbé își croia drum și rămase gînditor multă vreme: greu și primejdios era drumul prin întinsecata pădure virgină, spre triburile necunoscute din pădure. André își aminti deodată de piersicile mîncate și se făcu roșu de rușine.

...Pe o potecă jilavă, de mult necălcată de picior de om, aleargă o urmă abia vizibilă: urma unui picior desculț, frunze rupte, bucățele de pinză destrămată atîrnînd pe ghimpii ascuțiți și răni adînci mustind din tulpinele lianelor care mărginesc poteca.

Pretutindeni — moartea galbenă

De câteva zile rătăcește Dabbé prin pădure. Acum se reîntoarce. Ajunsesse la primul sat seara, în cea de a doua zi după ce-l părăsise pe André. Se grăbise plin de bucurie spre colibe. Dar peste câteva minute alerga iar prin pădure. Prin sat trecuse moartea galbenă. Nori de țîțari și de muște biziiu și zumzăiau peste cadavre, șoareci mișunau peste tot. Mai mult decît

țipătul unui muribund, cîm încă viu, uitat printre morți. Acest țipăt îi răsună în urechi vreme îndelungată. Spaima îl alungă sus, între crengile unui copac înalt, unde așteaptă zorii.

Cînd primele raze ale scarelui pătruseră în pădure, Dabbé își recăpătă curajul. Acum nu se mai teme de duhurile rele și o luă iar la drum. În aceeași zi ajunse în alt sat, dar moartea galbenă trecuse și pe aici. Din nou groaza puse stăpînire pe sufletul lui. Din nou se simți mic, slab și nepuțințios. Tulburase liniștea morților și duhurile o să-l pedepsească pentru asta. Albiu rid de credința lui în duhuri, dar oare mulți dintre ei s-au mai întors din pădure?

În pădurea tropicală totul e ne-

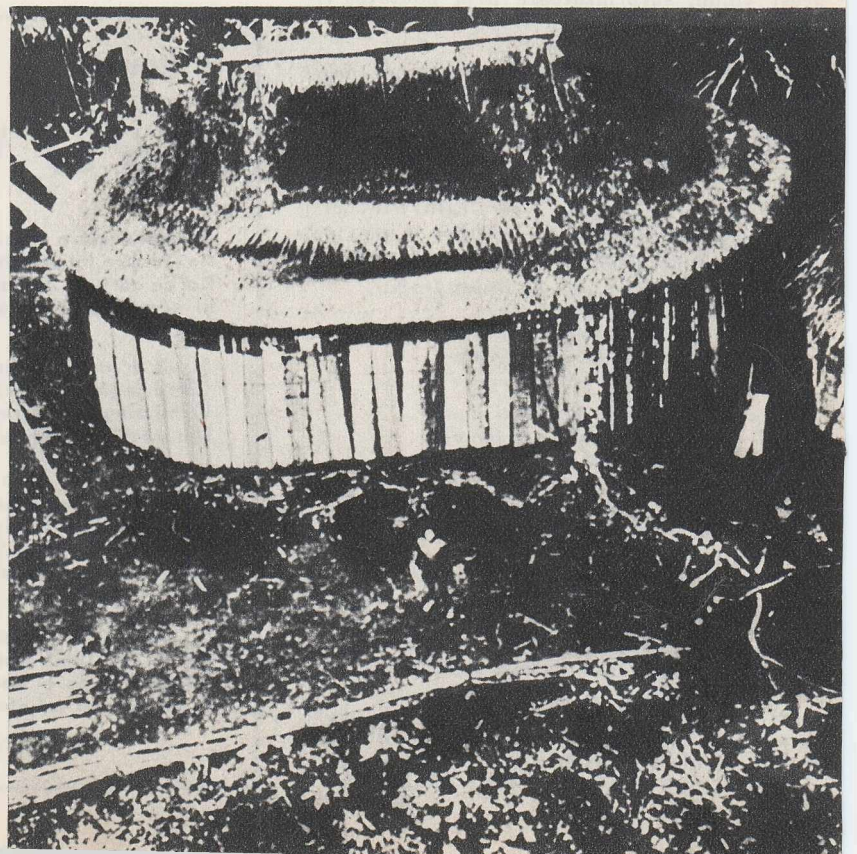
măsurat. Zăpușeala și căldura sînt îngrozitoare. Ploile, numai torențiale. Vînturile vuiesc înspăimîntător în virfurile copacilor. Dar lucrul cel mai nemăsurat aici e spaima.

Dabbé fuge fără oprire, pînă cînd gata să se prăbușească. Dar nu rămîne mult pe loc să-și tragă răsufllarea, ci o ia din nou la goană cu gîndul la noaptea pe care va fi nevoit s-o petreacă iarăși singur. Va izbuti, oare, să se ascundă de duhurile rele?

În ghearele febrei

...În colibă pîlpîie o lampă cu benzină. Umbre negre dănuiesc pe pereți. André zace acoperit cu câteva pături. Are febră. Fața-i

Coliba căpătase înfățișarea unei mici așezări omenești...

e suptă, palidă, năpădită de barbă. De mull a pierdut socoteala timpului. Și, cu toate că ochii încercănați nu se dezlipesc de la ușă, el nu mai crede în reîntoarcerea lui Dabbé.

Pe ladă, lângă patul de campanie, are un ciob de oglindă. Oglinda îi spusese lui André adevarul: avea friguri galbene.

André și-l aminti pe prietenul său, medicul Robert Dubois, care lucra la spitalul din Libreville. Cu doi ani în urmă, când la Rio Benito și la Kogo fuseseră înălțate steagurile galbene, Robert, clătinându-și capul, îi spusese lui André: „Friguri galbene! Rău. Două treimi dintre bolnavi se prăpădesc în cursul primelor trei zile”.

— Și ceilalți? — întrebă André. Medicul dădu-se din umeri.

— Asta depinde de organism și de împrejurări.

Și acum iată că el însuși s-a îmbolnăvit de friguri galbene! Judecând după toate aparențele, el făcea parte din ultima treime. Are oare șorți de vindecare? Cât e de îngrozitor să mori la 32 de ani!

Prin față i se perindă întreaga viață. Un oraș pierdut printre dealuri, scăldat în soare: stinci luminate și munții albaștrii în depărtare. El stă pe lespezile jilave ale digului și privește acuprinsul

în această pădure nu izbucnesc incendii, este toată îmbibată cu apă, ca un burete. Ce s-a întâmplat?

Prin copaci, țipând ascuțit, trec cârurile de maimuțe: aleargă spre riu. Cineva, speriat, smiorcăie. „Sînt puii lor, ghici André. Așa fug și șobolanii de pe corabia care se înecă... Ce s-o fi întâmplat?”

— Ce s-a întâmplat? — strigă el în întuneric.

Vin furnicile

Se făcu liniște... Doar din când în când se mai auzea un tropot îndepărtat. Și deodată la urechile lui André ajunseră un foșnet și un trăsnet ușor. Încă nu putea să vadă nimic, dar după miros își dădu seama ce vietăți mișunau chiar în colibă: erau furnicile.

Asemenea unei mase vii, nesfrișite, se strecoară gîngăniile astea prin ușa îngustă. În câteva minute vor umple coliba, se vor cățăra pe pereți. Când vor ajunge la el? Oare multă vreme le va sta în cale benzina vărsată în cutiile de tînchea în care fuseseră introduse picioarele patului? André știe că acestea sînt furnici nomade. Își dădea seama că îl amenință o primejdie de moarte.

Hoardele acestea de furnici, străbătînd distanțe uriașe, devotează

de tot. Se mișcă înainte pînă cînd zărește pîlpirea unei lumini galbene. Dar, aproape în același timp, nările îi fură izbite de un miros pătrunzător.

„Spre apă, în riu!” — îi trecu prin cap și se întoarse din drum. Dar, după ce făcu cîțiva pași se opri.

— Monșe André! — își aminti el înspăimîntat și se întoarse iar.

La cîțiva metri de colibă simți primele înțepături: sub picioarele goale trosneau furnicile strivite. Nu era timp de pierdut.

...Țipînd, smulse pătura și-l luă pe bolnav în brațe. Ochii lui André erau larg deschiși, dar nimic nu se oglindea în ei. Gemu slab.

Francezul ațirna greu și numai frica îi dădea lui Dabbé putere să-l ducă. Alergă pe cărare, spre riu, dar furnicile ajunseseră și aici. Ele mișunau în sus, pe picioarele lui Dabbé, i se băgau în ochi, în urechi, în gură, în nări. Dabbé urla de durere: furnicile îi intraseră în ochi. Mai repede, mai repede, spre riu, căci altfel îi așteaptă moartea, pe amîndoi!...

Undele rîului răcorîră trupurile care ardeau de durerea mușcăturilor. Miinile negre îl afundară pe André și o răcoare plăcută îl în-

lingă ușă, asistentul se opri, se întoarse și întrebă:

— Dar pe negru, cînd pot să-l expediez?

— Îndată ce va putea umbla. Știi doar că n-avem mijloace pentru vindecarea negrilor.

Tinărul medic aprobă din cap și se îndreptă spre sala de pansamente.

...André își venise în fire, dar era încă foarte palid.

— Ei, cum te simți? Ai cam tras-o, băiete. Să te salvezi pe o plută șubredă și încă aproape mort! Vrei să mîinci?

— Mi se pare că n-am pus nimic în gură de un veac — aprobă André... În general, mă simt bineșor... Doar slăbiciunea... Dar ce-i cu Dabbé?

Dabbé? Cine-i Dabbé? A, negrul care era cu tine? A pierdut un ochi. A fost internat în baraca pentru negri.

Cîtăva vreme André nu scoase un cuvînt. „A pierdut un ochi” gîndi el.

Robert, pot să-l văd? — Pe cine? A, să vezi... Bine, dar nu acum. Dar ce s-a întâmplat? Ți-a făcut ceva? —

Da, mi-a salvat viața. Se întorcea spre casă, spre Monrovia și a plecat cu mine. A pierdut totul, ca și mine de altfel. Dar

Dabbé se va cufunda ior în apă pentru a scoate lada.

Unul din miiile de mușuroaie ale înspăimîntătoarelor furnici.

mării. Aude din nou cîntecele docherilor, scrișnetul macaralelor și al troliurilor, șuieratul sirenelor vapoarelor. Deasupra orașului se destramă fumul fabricilor, acompaniat de corul de clopote de la Nôtre-Dame de la Garde. Aceasta era Marsilia, orașul tineretii sale, fînta strădaniilor lui de acum. O vede apoi pe Rachel, surîsul ei șiret, buclele negre — și o tristețe de moarte pune stăpînire pe el...

În jur e liniște... Pădurea tace. Tăcere deplină... André încearcă să se scoale, dar nu izbuteste.

Alarmă în junglă

Deodată un urlat sfîșie tăcerea. Urlatul plin de groază al unui animal. Cineva trecu pe lângă colibă. Acest urlat părea să fie un prim semnal de alarmă. André auzi cum se rostogolește un trup greu, pe acoperiș ramuri rupte trosnînd, țopăituri, foșnete... Ce putea să însemne asta? Pînă acum nu fuseseră văzute pe aici animale mari. De unde au apărut? Țipetele de durere, țopăiturile și foșnetele se întetiră. Pe André îl cuprinsese frica. Jivinele fug care încotro... De ce fug? Vreun incendiu? Doar

tot ce le cade în cale. Devorează repede, neînchipuit de repede. Singura salvare e fuga. Pînă și elefantul o ia la sănătoasa cînd le simte mirosul pătrunzător, specific.

Dar André nu poate fugi. El este ținut în pat. În curînd cutiile cu benzină se vor umple de furnicile moarte, peste cadavrele cărora vor trece altele; furnicile vor începe să cadă asupra lui de sus, din tavan. Acesta va fi sfîrșitul.

Un negru salvează un alb

...Dabbé se strădui să-și alunge leama. Alergă fără să se oprească încă din zori, ca să ajungă la colibă spre seară. Picioarele i se muiră de oboseală. Aproape de el, peste poteca luminată de lună, trece o umbră. Dabbé se sperie și strînsă mai tare în mînă toporul, dar animalul o și luase la fugă. Acum Dabbé aude trosnetul ramurilor. Peste tot mișună umbre de animale. Și el care se întoarce fără să fi făcut ceva!...

Iată, în sfîrșit, riu! Se face liniște și negrul cade vlăguit de puteri lângă un trunchi. Unde o fi coliba? Și iarăși aleargă Dabbé. Coliba trebuie să fie aici, aproape

vălui. Dabbé își frecă ochii și, țipînd, smulse furnicile care i se înfipseseră în pleoape și gene.

Cu greu menținu capul francezului la suprafață. Miinile lui alunecă în jos și smulg furnicile de pe trupul și fața lui André.

În sfîrșit, adunîndu-și ultimele puteri, Dabbé îl sui pe pluta primitivă pe care o făcuseră cînd scosese lada. Pluta începu să alunece încet pe riu. În urmă, în colibă, încă mai ardea focul. „În ochii mei e de asemenea foc” — gîndi Dabbé. Intinse mina să ia apă ca să-și spele ochii și-și pierdu cunoștința.

Un epilog cu tilc

— Negrul e în baraca a treia. Am izbutit să-l salvăm ochiul stîng. Picioarele au și ele răni grele. E încă slăbit, din pricina frigurilor și a foamei. Dar cum se simte dom' Moulin? — întrebă asistentul, privind spre Robert Dubois.

— Binișor, răspuse acesta. Tocmai mă duceam la el. Vreți să mergem împreună?

— Acum nu pot...

numai că pe mine mă înspăimîntă asta, iar pe el nu... Pricepi?

— Ei, și mai ce, încă?

— Nu i s-ar putea face rost de un bilet de vapor, cu care să ajungă acasă?

Dar tu însuși ai pierdut totul! André privi drept în ochii prietenului.

— Înțelege, Robert, că dacă n-ar fi fost el, eu n-aș mai fi printre cei vii.

— O să vorbim mai tirziu despre asta — încercă să-l convingă medicul. Deocîndată ești bolnav.

— Lasă asta... Mi-a fost dat să trec printr-o spaimă de nedescris. Chiar acasă, în Franța, îmi voi aminti mereu de asta. Ce om, Robert, ce om e Dabbé! Ai înțeles în sfîrșit?

Amîndoi tăcură vreme îndelungată, apoi Robert spuse:

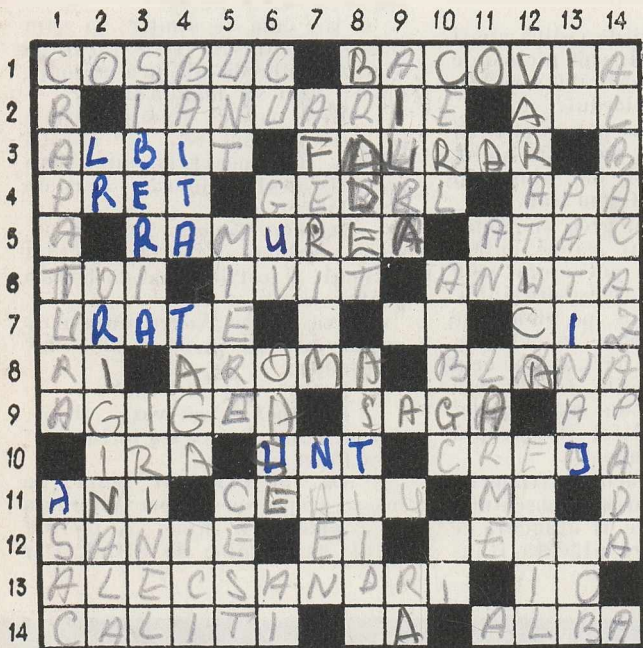
— Bine, André. Cu tine nu se mai poate vorbi. Am să-ți trimit negrul... am să-ți trimit pe Dabbé îndată ce va fi în stare să umble.

...Și medicul închise ușa în urma lui, spunîndu-și în completare: „dăcă va mai putea vreodată să umble...”

În romînește de Aurel COVACI

Cuvinte încrucisate

IARNA PE ULIȚĂ

ORIZONTAL: 1) A scris: „A-nceput de ieri să cadă/ Cite-un fulg. Acum a stat” — A scris: „Iarna, de-o vreme, mă duce regretul/ Printre crînguri, pe margini de lini ferate/ Trec singur spre seară pe ape-nghetate/ Cînd flăie pe lume violetul” („Plumb de iarnă”). 2) Incepe anul și împarte iarna în două — Sat tătarăsc. 3) Nins de ani sau de zăpadă — Meșterul... ternii. 4) Cost —

Îi despoate iarna — Gheață... lichidă. 5) O frînge vîntu-n larna grea/ ce-i pasă codrului de ea? — Asalt. 6) Unitate de măsură pentru... țuică — Apărut — Ana, dezmiertată. 7) Felicitate — Vas din care bei iarna vin fierț — Scatiu. 8) Măsură japoneză — Miros plăcut de cozonaci sau de brad — Cea mai călduroasă haină. 9) Stațiune sanatorială pe litoralul

Mării Negre — Vorbă — Anton Pann. 10) Curelușă... de joc — Grăsimă — Partea pomului pe care se depune zăpada. 11) Rege în Wessex — Arbore din țările cu iarnă dulce — Ți se spune numai ție. 12) Cărută... pe schiuri — Dîșii — A scris: „Pete albe de zăpadă/ Stau în preajma ta/ Iară mîine va să cadă/ Iarna și mai grea” („Cîntec”). 13) A scris: „Din văzduh cumpila iarnă cerne norii de zăpadă” („Iarna”) — Eu (pop.). 14) Trecuri prin foc și apă — Exclamație — Curată ca zăpada.

VERTICAL: 1) Urmă lăsată de ger... în piatră! — A scris: „Ninge liniștit, cum de veacuri a nins/ Cad fulgi de zăpadă, suflete mici și trecătoare” („Ninge”). 2) Leru-i Ier... fără vocale! — Unică în felul ei. 3) Regiune a Uniunii Sovietice, în mare parte a anului acoperită de zăpadă — Povestire de Delavrancea, în care eroul trece prin flori cînd recli, cînd fierbinți. 4) Baie mică — Tăgadă — Aici... 5) Iarna nu-l mai ții la gheață! — La ea visează ursul cît e iarna de lungă — Acest. 6) Conjunctie — Comună în Sebeș — Frigul mare ajunge... pînă la ele — Se pune la răcitură. 7) Maximă — Golf în sudul Arabiei. 8) Cu cetina verde sub zăpadă — Strugure la care nu ajunge vulpea. 9) A vorbi... la 40 de grade! — Iarna e palid... și cu dîni. 10) Puși în sobă dau multe calorii — Un acc... nins... 11) Găsești în raionul Cîmpeni, regiunea Cluj — Conjunctie. 12) Se naște iarna — Mulțime de oameni sau de copii la derdeluş (pl.). 12) Ține de vară (fem.) — Poleit... de soare. 13) Literă chirilică — Iarna... pe gheață — Sîtă-n cer, cernînd iarna răină. 14) Cei șapte pitici! fi duceau trena de nea (3 cuv.).

CELE ȘAPTE „MINUNI”

Răspundem prin materialul de mai jos toc. Al. Anca din București.

Cele șapte minuni ale lumii grupează cele mai de seamă monumente ale anticității. Majoritatea acestora datează din epoca lui Alexandru cel Mare. Cea dintîi descriere a celor „șapte minuni” — „De septem orbis miraculis” — a fost în mod greșit atribuită lui Filon din Bizanț (sec. II î.e.n.); de fapt această descriere este mai recentă, fiind pusă în circulație publică abia în perioada Renașterii. Scriitorii și izvoarele antice dau știri disparate dar precise cu privire la aceste monumente.

Prima dintre „minuni” este socotită piramidele egiptene, care prin forma lor ciudată și masa lor impunătoare i-au impresionat pe antici. Dintre aceste uriașe „morminte regești”, cele mai admirate erau cele trei de la Gizeh, ridicate de faraonii din dinastia a IV-a, Keops, Kefren și Mikerinos. Cea mai mare dintre cele trei piramide are 145 m înălțime, pe o bază de 233 m, pietrele componente ale acestei construcții însumînd 23 de milioane metri cubi.

Cea de-a doua dintre „minuni” era reprezentată de către grădinile suspendate, zise ale Semiramidel — personaj mitic și presupusă regină a Asiriei și Babilonului. Semiramidel i se atribuie, prin tradiție, construirea și fortificarea Babilonului, ca și ridicarea palatului și grădinilor acestui celebru oraș al anticității. De fapt, însă, grădinile au fost amenajate de Nabucodonosor în preajma palatului său.

Tot Babilonul adăpostea și cea de-a treia „minune”: uriașele sale ziduri de incintă, construite tot în timpul dom-

niei lui Nabucodonosor. Orașul era înconjurat de șase incinte, cea exterioară însumînd — cu intrîndurile sale — 93 km circumferință. Aceste ziduri — distruse de regii perși Xerxes și Artaxerxes — aveau o înălțime de 48 m, o lățime de 27 m, fiind în același timp prevăzute cu turnuri înalte de peste 100 m și cu 100 porți.

O altă „minune” era statuia lui Zeus Olimpianul, capodoperă de dimensiuni uriașe, aparținînd celebrului sculptor grec Fidias (sec. V î.e.n.). Zeus era așezat pe tron, avînd pe cap o cunună de măslin. În mîna dreaptă avea o victorie de fides și aur, iar în cea stîngă un sceptru încrustat și prevăzut la un capăt cu un vultur. Încălțămîntea și mantaua sa erau de aur. Tot din aur, fildeș, marmură și abanos era și tronul, minunat ornamentat cu basoreliefuli, iar

scăunul susținut de lei, pe care Zeus își sprijinea picioarele era tot din aur. Întreaga statuie se ridica pe un soclu impodobit cu basoreliefuli. Grecii antici considerau nefericiți pe cei ce mureau înainte de a fi văzut această excepțională operă de artă.

O altă statuie uriașă — colosul din Rodos — constituia cea de-a cincea „minune”. Ridicată în timp de 12 ani, în jurul anului 290 î.e.n., aceasta reprezenta pe zeul Helios și avea o înălțime de 32 m. În anul 224 î.e.n. un cutremur o dărîmă, dar Ptolemeii o reconstruiesc. Împăratul roman Comodus înlocuiește capul zeului Helios, punînd în locu-i chipul său. Colosul se dărîmă în secolele următoare, un rege sarazin vinzîndu-l în anul 672. Pietrele componente ale statuii au fost cîrate de cumpărător pe 900 cămile!

Templul Artemisei (Diane) din Efes constituia o altă „minune”. Această splendidă clădire din cunoscutul oraș antic al Asiei Mici a fost construită în secolul al VI-lea î.e.n. și a fost incendiată în anul 356 î.e.n. — de ziua nașterii lui Alexandru cel Mare — de către un anume Erostrat, care a făcut această nebunie numai din dorința de a-și asigura astfel „celebritatea” veșnică. Templul a fost însă reconstruit prin contribuția tuturor ionienilor și n-a pierit dect în zilele lui Constantin cel Mare (sec. IV).

Mormîntul lui Mausol din Halicarnassus — oraș din Asia Mică — era cea de-a șaptea „minune” a anticității. Construcția acestui monument a fost începută în 352 î.e.n. de către Artemisa, văduva fastuosului prinț Mausol. Acesta a fost apoi îngropat în neobișnuitul mormînt, înalt de 42 m. Monumentul a fost executat de artiștii celebri ai școlii ioniene de arhitectură: Fileas și Satiros, ca și de sculptorii Scopas, Leocares, Briaxis și Timoteos. Mai tîrziu din numele lui Mausol a derivat substan-

tivul comun mausoleu. Mormîntul din Halicarnassus mai exista încă în secolul al IV-lea; el a dispărut probabil mult mai tîrziu, în perioada cotorpîrii otomane.

Socotind grădinile și zidurile Babilonului drept una și aceeași „minune”, unii istorici consideră farul din Alexandria sau templul din Ierusalim drept cea de-a șaptea „minune”. Acest din urmă monument, datorat tradiției lui Solomon, a fost refăcut și amplificat de către Irod, fiind distrus de către romani în secolul I al e.n. În ce privește farul din Alexandria, el a fost ridicat sub Ptolomei de către Sostratus din Cnid. Era înalt de 400 picioare; ziua scotea fum și avea în partea superioară o uriașă oglindă, în care se reflecta imaginea vaselor de pe mare. Farul a rezistat timpului pînă la sfîrșitul secolului al XIII-lea.

Dintre „minunile” anticității, doar piramidele se mai păstrează astăzi intacte; despre celelalte au rămas doar descrieri și amintiri care sînt însă păstrate cu pioasă admirație în tezaurul culturii universale.

FILATELIE

EXPOZIȚIA FILATELICĂ DE LA CONSTANȚA

Nu de mult, a avut loc la Constanța deschiderea expoziției filatelice „În întîmpinarea centenarului primelor mărci poștale romînești”, organizată de C.L.D.C și Cercul filatelic din Constanța. Expoziția conține peste 40 mărci cu aproape 3000 de paucuri poștale aranjate pe teme: oameni de seamă, sport, faună, floră, aviație, marină, copii, olim-

piade etc. din R.P.R. și toată lumea.

În două zile expoziția a fost vizitată de peste 1000 muncitori, elevi, intelectuali și militari.

Cu ocazia expoziției s-a pus în circulație un plic cu sugestivul titlu: „De la poștalion la satelitul artificial” (1858-1957).

T. PETRILĂ-corespondent

De la POȘTALION la SATELITUL ARTIFICIAL
(1858—1957)

ÎN ÎNTÎMPINAREA CENTENARULUI
PRIMELOR MĂRCI POȘTALE
ROMÎNEȘTI

EXPOZIȚIA FILATELICĂ
CONSTANȚA
15 DEC. 1957

GRATUIT

DE UNDE VINE DENUMIREA RESTAURANT

Un bucătar francez, Boulanger, a avut ideea să afirme în fața ospătarilor sale o firmă cu următoarea inscripție latinească: Veni tunc me omnes, qui stomacho laboratis, et ego restaurabo vos (Venți la mine, toți cei suferinzi de stomac și eu vă voi restaura).

Originala inscripție avu succes și parizienii veneau la ospătăria lui Boulanger să se „restauraze”. Văzînd succesul obținut cu această reclamă, și celelalte ospătării pariziene adaptau denumirea de „restaurant” care se răspîndi apoi în întreaga lume.

INSULA LUI ROBINSON CRUSOE

Cine știe astăzi că „Insula lui Robinson Crusoe” există într-adevăr și că scriitorul Foe a scris povestea sa, după „Aventurile” rămase de pe urma unui necunoscut, Alexandru Selkirk?

Intr-adevăr, insula aceasta face parte din același grup cu alte trei insule, situate lângă Chili, în Oceanul Pacific și numite insulele „Juan Fernandez”.

De la Robinson Crusoe sau Selkirk, vremurile s-au schimbat.

Astăzi vapoarele trec pe acolo cu regularitate de două ori pe lună, venind din Valparaiso. Insula lui Robinson Crusoe e foarte puțin populată, iar locuitorii ei nici nu bănuiesc gloria reședinței lor. În insulă există doar o singură școală. Unica industrie a locuitorilor este pescuitul racilor, pe care și oferă spre vânzare chilenilor și argentinienilor.

cu mare,
de urcuș.

GERUL CARE ÎNCĂLZEȘTE

Fotoreportaj
de A. MIHAILOPOL

Moșul întâlnit la răscrucea drumului m-a îndrumat binevoitor: — Nu pe șosea, talcă, ci pe scurtătură și... colea după deal al și ajuns.

Au fost de fapt șapte vâl pină la cabana Virful cu Dor, spre care mă îndreptam. Când am ajuns sub stîncile cetății am zărit și siluetele băleților lui „nea Tilică”. Sînt elevii cei mai merituoși ai Școlii medii „Nicolae Bălcescu” din București, plecați pentru vacanța de iarnă pe crestele înzăpezite ale Bucegilor să învețe arta de a merge pe „doage” — cum numesc ei schiurile — iar „nea Tilică” nu este altul decît profesorul lor de educație fizică, Stelian Gheorghiu.

Aici, la 2.000 metri altitudine, gerul încălzește, iar vacanța (fără pretenția de a pedagogiza) e activă...

Nimeni nu vrea să recunoască faptul că-i obosit, dar pasul nu-l refuză nimeni...

Brrrr! Numai privindu-i te-apucă tremuriciul...

Nici n-au ajuns încă la cabană că băleții i-au și cerut profesorului să le explice „înfoarcerea obișnuită”.

Poftă bună!

E ițziu... Toată lumea doarme, iar bocancii... se usucă.

În așteptarea răsăritului de soare, care merită sacrificiul unei ore de somn...

Proba de slalom juniori a fost foarte disputată. Un aspect din prima manșă.

In premieră

Citind titlul să nu credeți cumva că e vorba de vreun spectacol de teatru; premiera de care vorbim a avut loc nu pe o scenă, ci pe frumoasele pîrtii din Poiana Stalin și a fost prilejuită de deschiderea sezonului competițional în admirabilul sport al zăpezii.

Deși urmărit în condițiile determinate de o temperatură de minus 15 grade, spectacolul a plăcut mult datorită dirzeniei întrecerilor, promițătoarelor rezultate înregistrate, precum și răsturnării rezultatelor în cele două manșe ale probei de slalom.

Desigur că lista rezultatelor înregistrate la primul concurs nu poate oferi un criteriu sigur pentru alcătuirea unui clasament al celor mai valoroși concurenți. Totuși, merită subliniat faptul că și acest sezon s-a deschis sub semnul ofensivei tinerilor, în frunte cu Mihai Bucur și Nicolae Pandrea la slalom, Marcel Bratu, Iolanda Balas și Ion Bălan, la fond.

Prima probă oficială de slalom a vestit că în acest an vom asista la cea mai îndrăjită dispută între specialiștii probelor alpine, datorită apropiatei lor valori de bază și bune pregătiri.

Alături de elemente consacrate ca Gh. Cristoloveanu, I. Bîrsan, N. Pandrea, M. Bîră și alții — probele alpine au în Adrian Bătușaru (Voința-Sinaia) un junior de ridicată valoare, capabil de rezultate valoroase.

În cursele de fond situația este însă mult mai clară, mai ales în ceea ce privește clasamentul celor mai bune schioare. Victoriile din viitoarele con-

Nu s-ar putea spune că schiul nu are spectatori

Iuliana Simon, cea mai bună fată din primul concurs.

cursuri vor fi împărțite între Zangor-Tom, Ștefania Botcariu și Iuliana Simon, care sînt superioară clasă celorlalte concurențe. La ea va continua pasionantul duel Gheorghe Olteanu-Ion Cîmpoia, în care, deocamdată, conduce primul prin clara victorie obținută duminică.

În concursul de la trambulina mișlocie, Gh. Frățilă a ratat, din păcate, cea mai lungă săritură din întreceri (43 m) — căzînd la aterizare și pierzînd astfel locul I, care a revenit lui Nicușor Munteanu (cu cea mai bună săritură de 42,5 m). De altfel și aici, ca și la probele alpine, lupta se anunță foarte echilibrată.

Viitoarele concursuri ne vor oferi, desigur, mai multe și, sperăm, mai îmbucurătoare concluzii.

Florin ȘERBAN

Fotografii de Fl. ȘERBAN și D. STĂNCULESCU

Elisabeta Sucu, studentă la I.C.F., în cursa de slalom.

Cabina oficialilor. Aci se înregistrează sosirile.

IN JURUL GLOBULUI

AUTOMOBIL PE... BĂT? Să lasăm gluma. E vorba de un curios accident întâmplat pe una din șoselele ce duc spre Copenhaga (Danemarca). Datorită neatenției șoferului, mașina s-a izbit în plină viteză de un autocamion ce transporta un stîlp de telegraf. Rezultatul se poate vedea în fotografie.

ULISSE? Acest minunat cap de bărbat face parte dintr-un ansamblu de peste 1200 fragmente de sculptură, găsite la începutul lunii octombrie 1957 într-o peșteră din Sperlonga (Italia). Descoperirea acestor statui se datorește în majoritate profesorului Giulio Jacopi, directorul Muzeului de anticități din Roma și conducătorul săpăturilor arheologice. Capul pe care îl reproducem aici se crede că ar fi al lui Ulisse, într-un grup, care înfățișa întreaga istorie a Troiei. Dar în legătură cu această presupunere există încă vii controverse.

TA DATA VĂ IERT. dar dacă se plă... Scena s-a petrecut pe străzile. Cel prins în flagrant delict de... este Ted Richardson, conducătorul bus de turiști englezi care vizitează Sovietică. Richardson a uitat că în se circulă pe partea dreaptă a străzii stînga, ca în Anglia, și a încercat Mustrarea prietenoasă a ofițerului s-a soldat cu... un schimb de fostringeri de mină.

GA-PIRAMIDA. Iată ultima născocă a unor construcții daneze, or originali cu orice preț. Încercînd eze construcția unei biserici „cît mai ei au realizat la Copenhaga această ramidă, care se poate lua la întrecere asemenea bisericii bizare construite vreme în Germania occidentală.

CUM VĂ PLACE? Nu-mi șade bine? Dînd dovadă de evidentă precocitate și de simț al umorului, micuța din fotografia noastră încearcă se pare să satirizeze exagerata preocupare pentru modă a cucuțului. După ce și-a pus capotul mămicăi, ea a recurs la un abajur pentru a se prezenta, precum vedeți, cu o pălărie și „modernă” și „originală”.

NEBUN SAU ESCROC? Se pare că nici el însuși nu știe ce e. Pînă a fi însă arestat la Paris ca... hoț, americanul Gary Davis se îndelintinea cu o afacere bănoasă: făcea înscrieri de „cetățeni ai lumii”, el însuși împoțonîndu-se cu titlul de „primul cetățean al lumii”. Laudîndu-se că va izbăvi omenirea într-o lume „fără nici un fel de granițe”, Davis a confundat se pare și hotarul dintre buzunarele sale și rafturile unui magazin de galanterie din Paris, unde a fost surprins în momentul cînd fura lenjerie de damă.

UR ELEFANT! Nu este o imagine cu acest titlu. Elefantul uriaș care achetaț în plină stradă a fost vînat Belgian și... împaiat la Londra de sterul Gerald Brest. Lucrarea are o e 1500 kg.

ASA SE NASTE „SILON”-UL. Tesăturile artificiale produse de industria cehoslovacă se remarcă prin calitatea lor superioară, datorită firelor de silon fabricate de întreprinderea cu același nume din Piana-na Lujnița. În fotografia un aspect al procesului de producție a firelor de „silon”, soluția de coprolacton este prof stată printr-un filtru special după care trece printr-un injector transformîndu-se în fire traine.

Eroi și întâmplările nuvelei „Duelul” de A. Kuprin au fost transpuse în film de către regizorul V. Petrov, în principalele roluri jucînd I. Scobțeva, I. Puzirlov, M. Nazvanov și alții. Muzica filmului e compusă de Aram Haçiaturian.

Celebritățile din trecut ale ecranului devin eroii unor filme biografice, la Hollywood. Astfel, acum se turnează viața lui John Barrymore, cu actorul Erol Flynn în rolul marelui amoret și în regia lui Art Napoleon.

Realizările cinematografice în coproducții binaționale au luat un mare avînt în toată lumea. Iată, de pildă, studiourile sovietice colaborează în prezent cu nu mai puțin de opt studiouri pentru realizarea unor filme ca „Afanasi Nikitin” în coproducție cu cinematografia indiană, „Zorile Orientului” cu cea coreeană, „O splendidă duminică” cu cineastii cehi, „Rapsodia Țarpatilor” cu cei maghiari, și așa mai departe.

Alfredo Salazar este unul dintre cei mai valoroși scenariști mexicanii. El e autorul scenariului unui nou film muzical „Serenada mexicană”, pe care l-a realizat Clano Urueta cu vestita aristă Rosita Quintana.

Noul film al studiourilor Defa este intitulat „Polonia-Express” și este interpretat de o echipă de tineri ca Alice Graf, Horst Schön, sub îndrumarea regizorului Kurt Jurg-Alsen.

Ultima realizare a marelui regizor american John Huston (realizatorul filmului „Moulin rouge”) este ecranizarea romanului „Moby Dick” de Hermann Melville. În distribuție găsim pe Gregory Peck, Orson Welles și Richard Basehart.

Ilegăturile cinematografice sovieto-franceze se intensifică. În afară de coproducției „Normandie-Niemen” despre care v-am informat, se mai lucrează în prezent la scenariul unui film intitulat „O stringere de mină prietenească”. Autorii scenariului sînt dramaturgul sovietic Alexandr Stein și scenaristul francez L. Damaire.

MOTOCICLETA DE CURSE pe care o vedeți în fotografie îndeplinește toate condițiile unei mașini moderne de mare viteză. Motocicleta S-254 are un motor de doi cilindri în patru timp. Viteza — 150 kilometri pe oră. Prezentată la Expoziția Industrială Națională de la Moscova, S-254 s-a bucurat de elogiase aprecieri.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 21
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 19.50 lei
6 luni: 39 lei
un an: 78 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786

se înalopază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Șcintei J. V. Stalin.

Spre Virful cu Dor
Fotografie de A. MIHAILOPOL
(Fotoreportajul in pagina 17)

PREȚUL 1,50 LEI